GULDBORGSUND

Peder Holstener Larsen
Toreby Østergade 12
4891 Toreby L

MILJØTILLADELSE

05. NOVEMBER 2026

Guldborgsund Kommune har den 16. juni 2026 modtaget ansøgning om miljøtilladelse fra Peder Holstener Larsen om at udvide husdyrbruget på Hiltvej 4, 4891 Toreby L.

Der er søgt om at forlænge den nuværende slagtesvine- og smågrisestald med et staldafsnit til smågrise. Derudover søges der tilladelse til en ny gyllebeholder, som bliver overdækket med telt.
Ansøgning om miljøtilladelse er indsendt via det elektroniske ansøgningssystem husdyrgodkendelse.dk og har skema nr. 265067.

Afgørelse
I henhold til § 16 b, stk. 1 i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. har Guldborgsund Kommune besluttet at meddele miljøtilladelse til det ansøgte. Vilkårene og de grundlæggende vurderinger fremgår af vedlagte miljøtilladelse.

Offentliggørelsen
Afgørelsen offentliggøres dags dato på Miljøstyrelsens hjemmeside for Digital Miljø Administration, DMA.mst.dk.

Klagevejledning
Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Hvis der indgives klage over afgørelsen fra anden side, vil du blive orienteret herom.

Klagefrist
Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt ansøger og offentliggjort på DMA (Digital Miljø Administration) link: https://dma.mst.dk/. Ved offentlig bekendtgørelse regnes fristen altid fra bekendtgørelsen. Fristen udløber den 3. december 2026 ved midnat.
En eventuel klage skal være korrekt indgivet via Klageportalen og tilgængelig for Guldborgsund Kommune i Klageportalen jf. overstående.

Hvem kan klage
Afgørelser kan påklages af ansøger, klageberettigede myndigheder og organisationer samt enhver, der har en væsentlig individuel interesse i sagen.

GULDBORGSUND KOMMUNE

CENTER FOR TEKNIK & MILJØ
NATUR & MILJØ
PARKVEJ 37
4800 NYKØBING F.
TLF +45 54731973
WWW.GULDBORGSUND.DK

SAGSNR. 26-017555

CVR NR. 29 18 85 99

NATUR & MILJØ
TELEFONTIDER
MAN – ONS KL. 9.00 – 11.00
TORS KL. 14.00 – 16.00
FRE KL. 9.00 – 11.00

SEND DIGITAL POST:
BORGER | VIRKSOMHED

Hvordan klager man
Klage skal ske ved brug af digital selvbetjening til Miljø- og Fødevareklagenævnet via Klageportalen på ét af følgende links https://naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenaevnet, https://www.borger.dk/ eller https://indberet.virk.dk/. Søg efter "Klageportal" ved brug af de to sidstnævnte links. Desuden skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske via Klageportalen. Klagen sendes gennem Klageportalen automatisk til den myndighed, der har truffet afgørelsen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der ikke er indgivet via digital selvbetjening på Klageportalen. Nævnet kan dog undlade at afvise en klage, hvis der er særlige forhold, der berettiger fritagelse for brug af digital Klageportal.

Ønsker du fritagelse for at bruge Klageportalen, skal du fremsende en begrundet anmodning til Miljø- og Fødevareklagenævnet på mfkn@naevneneshus.dk
Hvis nævnet imødekommer anmodningen, skal klagen sendes til Guldborgsund Kommune, Center for teknik og Miljø, Parkvej 37, 4800 Nykøbing F. Guldborgsund Kommune vil herefter indlæse klagen i klageportalen.
Hvis nævnet ikke imødekommer anmodningen om fritagelse, skal du selv indgive klagen i klageportalen inden for en fastsat frist. Det anbefales at søge om fritagelse i god til, så anmodningen kan behandles inden klagefristen udløb.

Klagegebyr
Når du klager skal du betale et klagegebyr, før at klagen betragtes som korrekt indgivet. Gebyret er på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen i forbindelse med oprettelse af klagen. Du kan finde yderligere vejledning om gebyrordningen på Klageportalen på følgende link: https://naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenaevnet.

Virkning af at der klages
Klage over afgørelsen har ikke opsættende virkning, medmindre klagemyndigheden (Miljø- og Fødevareklagenævnet) bestemmer andet. Dette betyder, at afgørelsen kan udnyttes, og ikke behøver at afvente en afgørelse i klagenævnet. Udnyttelse af påklaget afgørelse er for ejers egen regning og risiko.

Eventuel domstolsprøvelse
Fristen for et eventuelt søgsmål ved domstolene er 6 måneder efter at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes fristen fra bekendtgørelsen.

Spørgsmål
Har du spørgsmål, er du velkommen til at kontakte landbrugsgruppen via digital post eller via tlf. 54731973 i telefontiden, se nederst til venstre på side 1.

Med venlig hilsen

Annette Bruun Hansen
Miljøtekniker

Underretning om afgørelse

- Kopi af afgørelsen er sendt til: Styrelsen for patientsikkerhed, cvr-37105562
- Danmarks Naturfredningsforening, via E-mail: dnguldborgsund-sager@dn.dk
- DOF Storstrøm, cvr-nr. 30228820
- Konsulent: Lotte Pihl Tell, Velas

Guldborgsund Kommune er underlagt Persondataforordningen. Vi skal derfor give dig en række oplysninger om vores behandling af personoplysninger og dine rettigheder som registreret. Du kan læse mere herom på www.guldborgsund.dk/oplysningspligten. I fysiske breve er indholdet vedlagt.

GULDBORGSUND

§16 B MILJØTILLADELSE

§ 16 B MILJØTILLADELSE TIL SVINEBESÆTNING PÅ HILTVEJ 4, 4891 TOREBY L

GULDBORGSUND KOMMUNE
NOVEMBER 2026
26/017555

INDHOLDSFORTEGNELSE

1 RESUME, SAMLET VURDERING OG AFGØRELSE 3
1.1 BAGGRUND 3
1.2 DATABLAD 4
1.3 RESUME 5
1.4 AFGØRELSE 6
2 VILKÅR FOR MILJØTILLADELSE 8
2.1 GENERELLE FORHOLD 8
2.2 LOKALISERING OG PLANMÆSSIGE FORHOLD 8
2.3 DYREHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT 8
2.4 NABOPÅVIRKNINGER 10
2.5 GØDNINGSPRODUKTION OG - HÅNDTERING 12
2.6 BEDST TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT) OG BEGRÆNSENDE FORANSTALTNINGER 12
2.7 ALTERNATIVE LØSNINGER OG 0-ALTERNATIV 12
2.8 EGENKONTROL, DOKUMENTATION OG SYSTEMATISK OVERVÅGNING 12
2.10 GENERELLE BEMÆRKNINGER 13
3 MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING 15
3.1 GENERELLE FORHOLD 15
3.2 LOKALISERING OG PLANMÆSSIGE FORHOLD 15
3.3 DYREHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT 19
3.4 NABOPÅVIRKNING 26
3.5 GØDNINGSPRODUKTION OG -HÅNDTERING 35
3.6 BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT) OG BEGRÆNSENDE FORANSTALTNINGER 37
3.7 EGENKONTROL, DOKUMENTATION OG SYSTEMATISK OVERVÅGNING 38
3.8 ALTERNATIVE LØSNINGER OG 0-ALTERNATIV 39
3.9 HUSDYRBRUGETS OPHØR 39
4 OFFENTLIGHED OG HØRING 39
5 SAMLET VURDERING OG KONKLUSION 40
6 BILAG 41

1 RESUME, SAMLET VURDERING OG AFGØRELSE

1.1 BAGGRUND

Guldborgsund Kommune har den 16. juni 2026 modtaget ansøgning fra I/S Holstenergaard om udvidelse af dyreholdet på Hiltvej 4, 4891 Toreby L. med CVR-nr. 2929 5743. Ansøgningen er indkommet via det elektroniske ansøgningssystem husdyrgodkendelse.dk, og har skema nr. 265067. Det er version 2 af ansøgningsskemaet indsendt den 15. juli 2026, der ligger til grund for miljøtilladelsen.

Der søges om at forlænge nuværende slagtesvine- og smågrisestald med et staldafsnit til smågrise. Det nye staldafsnit bliver på 1.674 m^2 og med et produktionsareal på 1.310 m^2. I det ældste afsnit af stalden søges der om godkendelse til flexgruppe slagtesvin og smågrise. Derudover søges det om ny gyllebeholder på 3.000 m^3. Den nye gyllebeholder bliver udstyret med teltoverdækning.

Lovgivning
Miljøgodkendelse meddeles i henhold til husdyrbrugloven og gives til et bestemt antal m^2 produktionsareal, et specifikt staldsystem og dyretype/dyretyper, samt m^2 gødningsoverflade.

I ansøgningen er der angivet hvor mange m^2 produktionsareal samt hvilket staldsystem og dyretype, der skal være i det enkelte staldafsnit. Samtidig er der angivet antal m^2 gødningsoverflade, samt lagertype for gødningsopbevaringen.

Tidligere godkendelser
Der er på nuværende tidspunkt en gældende miljøgodkendelse på bedriften, i henhold til § 11 i husdyrgodkendelsesloven fra den 10. februar 2012.

Efterfølgende er der meddelt tillæg til godkendelse den 21. marts 2013 til udvidelse af den nye tilbygning til smågrise, da tilbygningen var dimensioneret for lille. Derudover blev der den 30. april 2014 meddelt endnu et tillæg til godkendelse fra 2012 for ændring af fodervilkår samt fjernelse af vilkår om gyllekøling i den nye smågrisestald.

Med hensyn til nudriften er der taget udgangspunkt i godkendelsen fra 2012 med efterfølgende tillæg. Nudrift og 8 årsdrift er dermed den samme

Samdrift med andre husdyrbrug
Ud over smågriseproduktionen på Hiltvej 4 driver I/S Holstenergaard 3 andre bedrifter med svineproduktion under samme CVR-nr. 2929 5743. En so-produktion på Hiltvej 3, en smågriseproduktion på Toreby Østergade 12, 4891 Toreby L., og en blandet slagtesvine- og smågriseproduktion på Kanalvej 5, 4891 Toreby L.

Det er vurderet, at der er tale om uafhængige produktioner, som i godkendelsesmæssig sammenhæng skal vurderes hver for sig, da de teknisk, forurenings-/ og driftsmæssigt kan adskilles.

1.2 DATABLAD

Titel:	§ 16 b miljøtilladelse til svinebesætning på Hiltvej 4, 4891 Toreby L.
Godkendelsen omfatter:	280 m^2 produktionsareal til slagtesvin på delvis spaltegulv med 25-49 % fast gulv. 1000 m^2 produktionsareal til flexgruppe (slagtesvin & smågrise) på 50-75 % fast gulv. 840 m^2 produktionsareal til smågrise i toklimastald med delvis spaltegulv. 1.310 m^2 nyt produktionsareal til smågrise i toklimastald med delvis spaltegulv. Eks. gyllebeholder på 840 m^3 og med 185 m^2 gylleoverflade. Eks. gyllebeholder på 1.400 m^3 og med 345 m^2 gylleoverflade. Ny 3.000 m^3 gyllebeholder med 747 m^2 gylleoverflade og med teltoverdækning.
Dato ikrafttrædelse:	5. november 2026
Bedriftens navn og adresse:	Kejsergaard, Hiltvej 4, 4891 Toreby L
CVR-nr. og P-nr.:	CVR-nr. 2929 5743
CHR-nr.:	94 726
Ejendomsnummer:	3089239
Matr.nr. og ejerlav:	18 Toreby By, Toreby
Ansøger:	I/S Holstenergaard v/ Søren og Peder Holstener Larsen, Toreby Østergade 12, 4891 Toreby L.
Ejer:	Peder Holstener Larsen, Toreby Vestergade 41, 4891 Toreby L.
Konsulent:	Velas I/S, Fulbyvej 15, 4180 Sorø, Lotte Tell, E-mail: lote@vkst.dk, tlf. 2924 8931
Tilsynsmyndighed:	Guldborgsund Kommune, Center for Teknik & Miljø, Parkvej 37, 4800 Nykøbing F.

Forhøring af ejer/konsulent:	02-07-2026 til 15-07-2026
Nabo/partshøring i perioden:	15-10-2026 til 29-10-2026
Godkendelsesdato:	05-11-2026
Afgørelse annonceret:	05-11-2026
Klagefrist udløber:	03-12-2026
Søgsmålsfristen udløber:	05-05-2026
Retsbeskyttelse udløber:	05-11-2034

1.3 RESUME

Miljøtilladelsen indeholder en miljøteknisk beskrivelse af produktionen samt kommunens vurderinger og bemærkninger til miljømæssige påvirkninger af naturen, miljøet, landskabet og omkringboende.

Ansøgt projekt
Der er søgt om tilladelse til:

- 280 m^2 produktionsareal til slagtesvin, delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv.
- 1.000 m2 produktionsareal til flexgruppe (slagtesvin / smågrise) delvis spaltegulv, 50-75 % fast gulv.
- 840 m2 produktionsareal til smågrise, toklimastald, delvis spaltegulv.
- 1.310 m2 nyt produktionsareal til smågrise, toklimastald, delvis spaltegulv.
- eksisterende gyllebeholdere med henholdsvis 185 + 345 m2 gylleoverflade.
- Ny gyllebeholder med teltoverdækning og 747 m2 gylleoverflade.

Det betyder at 2 staldafsnit forbliver uændret. I et staldafsnit ændres dyretype til en flexgruppe af slagtesvin og smågrise. Desuden bygges en ny smågrisestald.

Der skal desuden bygges en ny gyllebeholder med et overfladeareal på 747 m^2. Gyllebeholderen udstyres med teltoverdækning.

Påvirkning af miljø, natur og landskab
I henhold til de gennemførte beregninger i husdyrgodkendelse.dk, kan det ansøgte gennemføres uden, at beskyttelsesniveauerne udstukket i lovgivningen overskrides.

Ved overholdelse af de vilkår, som miljøtilladelsen er betinget af, er det desuden Guldborgsund Kommunes vurdering, at de beskyttede naturområder, med tilhørende plante- og dyrearter incl. bilag IV-arter omkring staldanlægget, ikke vil blive væsentligt påvirket som følge af den ansøgte produktion.
Samme vurdering er foretaget med hensyn til mulig påvirkning af øvrige følsomme naturområder eller Natura 2000 områder.

Eventuelle nabogener
Efter Guldborgsund Kommunes vurdering vil det ansøgte ikke give anledning til væsentlige påvirkninger af omkringboende naboer. I denne vurdering indgår faktorer som eksempelvis lugt, transport, støj, fluer og det samlede visuelle indtryk af bedriften.

BAT (Bedste tilgængelige teknik)
Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen[1] omfatter implementering af dele af et IE-direktiv "Direktivet om industrielle emissioner m.v." fra EU[2].
Da bedriften har en ammoniakemission på over 750 kg NH_3-N (ammoniak) pr. år, er der fastsat vilkår i miljøtilladelsen, som sikrer reduktion af ammoniakemissionen ved anvendelse af BAT.

---

[1] Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug, nr. 1380 af 30.11.2017

[2] Europa-Parlamentets og rådets Direktiv 2010/75/EU, af 24.11.2010, om industrielle emissioner (integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening.

Det er Guldborgsund kommunes vurdering, at der er indført BAT i relation til indretning og drift af bedriften i det omfang, at BAT ikke strider mod proportionalitetsprincippet. I den forbindelse er det ligeledes vurderet, at der er truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forurening fra bedriften.

Miljøkonsekvensrapport
Denne tilladelse er givet efter 16 b og der er derfor ikke krav om miljøkonsekvensrapport.

Konklusion
Kommunen vurderer, at bedriften har truffet de nødvendige foranstaltninger til forebyggelse og begrænsning af forurening fra bedriften.
Samlet er det Guldborgsund Kommunes vurdering, at der kan meddeles miljøtilladelse til den ansøgte udvidelse af produktionen, uden at det medfører væsentlige virkninger på miljøet eller omkringboende. Dette er naturligvis vurderet på baggrund af, at de givne forudsætninger og vilkår i godkendelsen overholdes.

1.4 AFGØRELSE

Guldborgsund Kommune meddeler hermed § 16 b miljøtilladelse til svineproduktionen på bedriften Hiltvej 4, 4891 Toreby L. hørende til bedriften med CVR-nummer 2929 5743 med de stillede vilkår.

Miljøtilladelsen bliver meddelt i henhold til husdyrbruglovens § 16 b, stk. 1, da den beregnede ammoniakemission fra bedriften, er på over 750 kg NH_3-N pr. år, men dyreholdet er under IPPC-grænsen/grænsen for IE-brug.

Bedriften er ikke vurderet teknisk, forurenings-/ eller driftsmæssige forbundet med andre husdyrbrug.

Der meddeles miljøtilladelse til et samlet produktionsareal på 3.365 m^2 og et gødningslagerareal på 1.277 m^2, fordelt på:

- 280 m^2 produktionsareal til slagtesvin i delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv.
- 1.000 m^2 produktionsareal til flexgruppe (slagtesvin / smågrise), delvis spaltegulv, 50-75 % fast gulv.
- 840 m^2 produktionsareal til smågrise i toklimastald, delvis spaltegulv.
- 1.310 m^2 nyt produktionsareal til smågrise i toklimastald, delvis spaltegulv.
- Eks. gyllebeholder på 840 m^3 og med 185 m^2 gylleoverflade.
- Eks. gyllebeholder på 1.400 m^3 og med 345 m^2 gylleoverflade.
- Ny 3.000 m^3 gyllebeholder med 747 m^2 gylleoverflade og med teltoverdækning.

Den samlede ammoniakemission fra de godkendte produktionsarealer, gødningsoverflader og med de valgte miljøteknologier bliver jf. husdyrgodkendelse.dk på 3.461 kg NH3-N/år.

Miljøtilladelsen er baseret på oplysninger i ansøgningen samt efterfølgende beregninger og supplerende oplysninger givet i sagsforløbet.
På baggrund af dette er der stillet en række vilkår i miljøgodkendelsen. Hvor intet andet er nævnt, træder vilkårene i kraft ved godkendelsens ibrugtagning.

Miljøtilladelsen gælder kun for det ansøgte. Der må ikke ske udvidelser/ændringer i produktionsarealet, herunder staldafsnit og gødningsopbevaringsanlæg eller ændres på dyreholdets sammensætning ud over det tilladte, før ændringen er anmeldt og godkendt af Guldborgsund kommune.

Udnyttelse og kontinuitet
Miljøtilladelsen skal være udnyttet inden 6 år fra tilladelsen er meddelt. Tilladelsen anses for udnyttet, når byggeriet er færdigmeldt.

Hvis den meddelte miljøtilladelse ikke har været udnyttet helt eller delvist, i tre på hinanden følgende år, betragtes det som kontinuitetsbrud jf. § 59 a i husdyrbrugloven. Der opstår dog først kontinuitetsbrud, hvis produktionen/den driftsmæssige udnyttelse kommer under 50 % af den mulige produktion jf. dyrevelfærdsreglerne på mindre end 25 % af det samlede tilladte produktionsareal.

Andre tilladelser, godkendelser og dispensationer
Der gøres opmærksom på, at denne afgørelse ikke fritager fra krav om tilladelse, godkendelse, dispensation m.v. efter anden lovgivning. Herunder kan nævnes, at byggetilladelse og afledning af tagvand m.v. skal søges separat hos Guldborgsund Kommune.

2 VILKÅR FOR MILJØTILLADELSE

Denne miljøtilladelse meddeles på nedenstående vilkår. Konkrete bestemmelser i lovgivningen og bekendtgørelser, som generelt er gældende for alle husdyrbrug, er ikke stillet som vilkår for tilladelsen.

2.1 GENERELLE FORHOLD

1. Bedriften skal placeres, indrettes og drives som oplyst i ansøgningsmaterialet, den miljøtekniske beskrivelse og vurdering samt de stillede vilkår.

2. Alle, der arbejder på bedriften, skal være bekendt med vilkårene i miljøtilladelsen.

3. Guldborgsund Kommune skal orienteres om ændringer i ejerforhold eller ændring af driftsansvarlig, samt ved ophør af husdyrproduktionen. Orienteringen skal ske senest 14 dage efter eventuel ændring.

2.2 LOKALISERING OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

Placering i landskab

4. Materiale- og farvevalg til den nye tilbygning skal sikre, at denne passer ind i den eksisterende bygningsmasse. Materiale og farvevalg skal være som angivet i ansøgningsmaterialet og den miljøtekniske beskrivelse og vurdering.

5. Evt. overskudsjord fra projektet spredes jævnt ud i terrænet, således at terrænændringerne højest bliver 0,5 meter. Alternativ skal jorden bortskaffes fra området i henhold til gældende bekendtgørelse om anmeldelse og dokumentation i forbindelse med flytning af jord.

2.3 DYREHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT

Produktionens omfang og staldindretning

6. Bedriften har maksimalt tilladelse til følgende produktionsareal med den angivne staldindretning, antal m^2 og dyretype i de enkelte staldafsnit:

Staldanlæg	Dyretype og staldsystem	Staldareal m^2	Produktions-areal (m^2)
Slagtesvin	Slagtesvin Delvis spaltegulv 25-49 % fast gulv	402	280
Smågrise og slagtesvin	Flexgruppe: Slagtesvin og smågrise Delvis spaltegulv 50-75 % fast gulv	1.422	1.000
Smågrise	Smågrise Toklimastald, delvis spaltegulv	1.043	840

Smågrise Ny	Smågrise Toklimastald, delvis spaltegulv	1.674	1.310
I alt			**3.430**

Placering af de enkelte stalde/staldafsnit fremgår af kort 2 i denne miljøtilladelse.

Rengøring

7. Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres, at stier inklusiv gulvarealer holdes rene og tørre, samt at stalde, ventilation- og fodringsanlæg holdes rene.

8. Det skal til stadighed tilstræbes, at opbevaringsanlæg til foder og husdyrgødning er ryddelige og rene.

Energi- og vandforbrug

9. Staldventilatorer og andre mekaniske anlæg (mølleri, foderanlæg) skal drives, vedligeholdes og renholdes i henhold til producentens anvisninger, således at unødig støj og el-forbrug undgås. Eftersyn og rengøring, samt autoriseret service skal noters i logbog.

10. Drikkevandssystemerne skal drives og vedligeholdes således, at unødigt spild undgås.

11. Der skal årligt udarbejdes en opgørelse over det foregående års forbrug af elektricitet og vand. Eventuelle væsentlige udsving i forbruget i forhold til det/de foregående år skal forklares i opgørelsen, og der skal redegøres for gennemførte tiltag til at reducere forbruget. Opgørelsen skal forevises eller fremsendes til Guldborgsund Kommune på anmodning.

Spildevand

12. Al vand fra vask af stalde, inventar samt foderrekvisitter og lign. skal føres til gyllebeholder eller anden godkendt opsamlingsbeholder.

13. Befæstede arealer omkring bedriftens bygninger skal altid holdes rene for affald, foderrester, gødning m.v., således at der ikke er risiko for udvaskning af organisk materiale og næringsstoffer til vandløb, grøfter og dræn m.v.

Vask af maskiner

14. Der må ikke gennemføres vask af maskiner samt fyldning og rengøring af sprøjte på bedriften. Hvis dette ønskes gennemført, skal der ansøges herom hos kommunen, da det i godkendelse er forudsat, at der ikke drives markdrift fra bedriften. Vask af transportmateriel til grise skal foregå på fastbelægning med afløb til gyllebeholder.

Affald

15. Dokumentation for korrekt bortskaffelse af farligt affald skal opbevares i 5 år og forevises eller fremsendes til Guldborgsund Kommune efter anmodning.

16. Kasseret foder og oprensede foderrester skal opbevares på fast bund og overdækkes med plast eller tilføres gyllebeholder.

Beredskabsplan

17. Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan på bedriften, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal være tilgængelig og synlig for bedriftens ansatte og andre, der arbejder på bedriften.

18. Virksomhedens beredskabsplan skal løbende vedligeholdes, og oplysningerne i den skal altid være opdateret. Planen skal revideres årligt eller efter behov for tilretning/ændring af procedurer i forbindelse med uheld.

19. Beredskabsplanen, skal være godkendt af Guldborgsund Kommune og som minimum indeholde:

- Procedure, som beskriver relevante tiltag med henblik på at stoppe forurening fra ulykker/uheld og begrænse forureningens udbredelse.

- Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres, hvornår og hvordan.

- Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.

- En opgørelse over materiel, der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med afhjælpende, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

20. Forurening som følge af driftsuheld, hærværk eller lignende skal hurtigst muligt meddeles til Guldborgsund Kommune og noteres i logbog. Uden for normal åbningstid kan miljøvagten og/eller beredskabet kontaktes på telefon 114. Uanset kontakt til miljøvagt/beredskab skal Guldborgsund Kommune kontaktes først kommende hverdag efter forureningen.

2.4 NABOPÅVIRKNINGER

Lugt

21. Omrøring af gyllen i gyllebeholder i forbindelse med gødningsudbringning må tidligst påbegyndes umiddelbart før udkørsel. Med ”umiddelbart” forstår ca. et par dage.

22. Omrøring af gyllen skal koncentreres over så kort tid som muligt, dvs. nogle få uger om året, således at lugtgenerne er så kortvarige som muligt.

23. Flydelagene på de eksisterende gyllebeholdere skal reetableres umiddelbart efter omrøring og/eller pumpning af gylle fra gyllebeholder, flydelag kan evt. reetableres ved tilsætning af snittet halm, let klinker eller lignende. Ved pumpning af gylle fra en beholder i flere dage i træk, skal reetableringen først ske, når sidste pumpning er afsluttet.

24. Den nye gyllebeholder på 3.000 m^3 skal være forsynet med teltoverdækning. Teltoverdækningerne må kun åbnes i forbindelse med nødvendig service, omrøring, tømning og udbringning af gylle, samt fjernelse af bundfald. Overdækningen skal lukkes umiddelbart efter endt

omrøring og udbringning m.m. Overdækningen skal vedligeholdes og skader herpå skal udbedres hurtigst muligt. Kan skaden ikke repareres inden for en uge, skal tilsynsmyndigheden informeres om skaden og tidshorisonten for udbedring. Samtidig skal der etableres tæt flydelag i beholderen.

Fluer og skadedyr

25. Der skal på bedriften foretages en effektiv fluebekæmpelse. Bekæmpelsen skal som minimum være i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Transport

26. Transport af dyr, foder og gylle til og fra bedriften skal foregå ved hensynsfuld kørsel og som hovedregel ske på hverdage mellem 7.00 og 18.00. Der vil dog kunne ske afvigelser.

Støj fra anlæg og maskiner

27. Svinebedriftens bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau målt i dB(A) må i intet punkt i skel til nabobeboelser overstige nedenfor anførte værdier:

DAG		
Mandag – fredag	Kl. 07.00 – 18.00	55 dB(A) (8 timer)
Lørdag	Kl. 07.00 – 14.00	55 dB(A) (7 timer)
Lørdag	Kl. 14.00 – 18.00	45 dB(A) (4 timer)
Søn- og helligdage	Kl. 07.00 – 18.00	45 dB(A) (8 time)
AFTEN		
Alle dage	Kl. 18.00 – 22.00	45 dB(A) (1 time)
NAT		
Alle dage	Kl. 22.00 – 07.00	40 dB(A)* (½ time)

*Støjniveauets maksimalværdi – målt ved tidsvægtning fast – må om natten ikke overstige 55 dB(A). Tallene i parentes angiver midlingstiden i den pågældende periode.

28. Hvis Guldborgsund Kommunes finder det nødvendigt, skal bedriften for egen regning dokumentere, at grænseværdierne for støj er overholdt. Hvis grænserne konstateres overholdt, kan der højst pålægges bedriften at få foretaget én støjmåling og/eller beregning om året. Dokumentationen skal sendes til Guldborgsund Kommune sammen med oplysninger om driftsforholdene under målingen/beregningen.

29. Målingerne/beregningerne skal udføres og rapporteres som "Miljømåling – ekstern støj" af en enhed, som er optaget på Miljøstyrelsens liste over godkendte laboratorier. Virksomhedens støj skal dokumenteres ved måling eller efter gældende vejledninger fra Miljøstyrelsen, pt. Nr. 6/1984 om Måling af ekstern støj og nr. 5/1993 om Beregning af ekstern støj fra virksomheder. Målingerne/beregningerne skal foretages på/for de mest støjbelastede områder uden for virksomhedens grund og under de mest støjbelastede driftsforhold, eller efter anden aftale med Guldborgsund Kommune.

Støv fra anlæg og maskiner

30. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for bedriftens eget areal. Væsentlighed vurderes af Guldborgsund kommune.

Lys

31. Ved indretning og drift af bedriften skal det sikres, at naboerne ikke bliver generet af lys fra vinduer, porte, køretøjer o.l.

2.5 GØDNINGSPRODUKTION OG - HÅNDTERING

Gødningstyper og mængder

32. Husdyrgødningen skal håndteres som gylle fra samtlige staldafsnit.

33. Bedriften har maksimalt tilladelse til følgende m^2 overfladeareal på gødningsopbevaringsanlæg på de angivne anlæg:

Gødningsanlæg	Overfladeareal (m^2)	Overdækning	Volumen (m^3)
Gyllebeholder 1	185	Flydelag	840
Gyllebeholder 2	345	Flydelag	1.400
Gyllebeholder 3 (ny)	747	Teltoverdækning	3.000
I alt	1.277		**5.240**

Flydende husdyrgødning

34. Bedriften skal til stadighed kunne dokumentere, at den råder over opbevaringskapacitet for mindst 9 måneders produktion af gylle. Dokumentation kan være i form af aftale om afsætning til biogasanlæg eller anden landbrugsbedrift.

35. Der skal anvendes gyllevogn med egen påmonteret pumpe og returløb eller alternativt skal der være etableret læseplads med afløb til pumpesump. Før pumpning fra gyllebeholderne skal pumpesumpen tømmes for eventuelt regnvand. På dage med udpumpning fra gyllebeholder skal læsepladsen og pumpesump renses og tømmes for eventuelt spild ved arbejdsdagens ophør. Alt vaskevand eller spild skal pumpes op i gyllebeholder eller vogn.

36. En eventuel læsseplads ved gyllebeholder skal overholde kravene jf. Landbrugets Byggeblad for læsseplads for gyllevogne.

37. Ved enhver overpumpning mellem gyllebeholdere eller gyllebeholder og –vogn skal der være opsyn med overpumpningen.

2.6 BEDST TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT) OG BEGRÆNSENDE FORANSTALTNINGER

Ingen vilkår

2.7 ALTERNATIVE LØSNINGER OG 0-ALTERNATIV

Ingen vilkår

2.8 EGENKONTROL, DOKUMENTATION OG SYSTEMATISK OVERVÅGNING

38. Nedenfor præciseres hvilken type af dokumentation, bedriften skal præstere. Denne dokumentation skal opbevares i mindst 5 år. Kommunen skal ved tilsyn og kontrol have adgang til al den nævnte dokumentation.

- Til dokumentation for produceret dyretype kan gødningsregnskabet samt produktions/effektivitetskontroller eller lignende anvendes.

- Til dokumentation for vilkår vedrørende affaldshåndtering er overholdt, skal der opbevares dokumentation for korrekt bortskaffelse.

- Der skal årligt udarbejdes en opgørelse over det foregående års forbrug af elektricitet og vand. Eventuelle væsentlige udsving i forbruget i forhold til det/de foregående år skal forklares i opgørelsen, og der skal redegøres for gennemførte tiltag til at reducere forbruget. Opgørelsen skal forevises eller fremsendes til Guldborgsund Kommune på anmodning.

- Logbog med registrering af autoriseret service af staldventilation og andre mekaniske anlæg.

- Logbog over flydelag på gyllebeholderne samt rapporterne fra beholderkontroller.

- Logbog over evt. uheld, der har medført forurening.

2.10 GENERELLE BEMÆRKNINGER

Udover ovenstående vilkår er der en række love, bekendtgørelser, samt kommunale regulativer, som driften og indretningen af bedriften skal være i overensstemmelse med. Listen er ikke fuldstændig, men kun en opremsning af de regler, der erfaringsmæssigt hyppigst bliver overset.

Opmærksomheden henledes specielt på:

- Lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., som fastlægger, at enhver ændring af drift og / eller indretning af husdyrbrug, der kan medføre forøget forurening, skal godkendes inden ændringen gennemføres. Det er Guldborgsund Kommune, der er godkendelsesmyndigheden og som afgør, om en ændring er godkendelsespligtig.

- Jf. Lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning mv., § 52 skal den driftsansvarlige straks underrette tilsynsmyndigheden i tilfælde af væsentlig forurening eller overhængende fare for væsentlig forurening. Desuden skal den driftsansvarlige straks afværge den overhængende fare for forurening eller forhindre yderligere udledning af forurenende stoffer m.v.

- Jf. Lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning mv., § 59 a vil en manglende udnyttelse af hele eller dele af tilladelsen i 3 på hinanden følgende år medføre et varigt bortfald af den ikke udnyttede del. Det vil sige hvis dyreholdet ligger under det i denne tilladelse maksimale tilladte i 3 år, er det ikke tilladt at hæve dyreholdet igen uden fornyet ansøgning og miljøgodkendelse. Det er ikke hensigten, at fravigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving eller f.eks. sygdomsudbrud, betragtes som kontinuitetsbrud. Udnyttelse anses for at foreligge, når mindst 25% af det tilladte eller godkendte produktionsareal udnyttes driftsmæssigt. Med driftsmæssig udnyttelse forstås, at der på det pågældende produktionsareal mindst produceres 50% af det mulige inden for rammerne af dyrevelfærdskrav eller andre relevante krav.

- Jf. Lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning mv., § 40 stk. 1 følger der med denne miljøtilladelse 8 års retsbeskyttelse. Kommunen kan dog i særlige tilfælde meddele forbud eller påbud før der er forløbet 8 år jf. § 40 stk. 2.

- Jf. Lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning mv., § 39 kan kommunen påbyde afhjælpende foranstaltninger, hvis produktionen/driften medfører væsentlig mere forurening end forudset ved meddelelse af denne tilladelse. Kan ulemperne ikke afhjælpes, kan kommunen nedlægge forbud mod drift af virksomheden eller aktiviteten.

- Jf. bekendtgørelse nr. 2243 af 29.11.2021 om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring af gødning (husdyrgødningsbekendtgørelsen) – er der bla. pligt til vedligeholdelse af anlæg til opbevaring af husdyrgødning.

- Jf. bekendtgørelse nr. 544 af 22.05.2025 om kontrol af beholdere til opbevaring af flydende husdyrgødning og ensilagesaft, kap. 1 har brugere af gyllebeholdere pligt til at sikre beholderkontrol hvert 5. eller 10. år.

- Affaldsbekendtgørelse nr. 810 af 22.09.2026 pålægger bla. erhvervsvirksomheder at kildesortere deres affald, og sikre at væsentlige dele af deres genanvendelige affald bliver genanvendt samt forbyder private og erhvervsvirksomheder at afbrænde affald.

- Guldborgsund kommunens regulativ for erhvervsaffald.

- Guldborgsund Kommunes forskrift for opbevaring og håndtering af farligt affald.

- Bekendtgørelse nr. 558 af 01.06.2011 om opbevaring mm. af døde produktionsdyr.

- Bekendtgørelse nr. 1257 af 27.11.2019 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines.

- Bekendtgørelse nr. 991 af 21.08.2024 om forebyggelse og bekæmpelse af rotter.

Guldborgsund Kommune
Center for Teknik & Miljø
5. november 2026

Annette Bruun Hansen
Miljøtekniker

Mette Wolthers
Ingeniør

3 MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING

Den miljøtekniske beskrivelse fremgår af bilag 1: Udvidelse af smågriseproduktionen på Kejsergaard beliggende Hiltvej 4, 4891 Toreby L.
I de følgende afsnit vil vilkår blive begrundet og det vil blive vurderet om den ansøgte produktionsudvidelse på Hiltvej 4 kan indebære væsentlig påvirkning af landskabet, omkringboende, miljø og/eller naturen.

3.1 GENERELLE FORHOLD

Godkendelsen omfatter landbrugsmæssige aktiviteter på Hiltvej 4, 4891 Toreby L. Til bedriften er der tilknyttet en husdyrproduktion med CHR-nr. 94 726, og bedriften drives af I/S Holstenergaard under CVR-nr. 2929 5743.

Under generelle forhold er der sat vilkår om, at bedriften skal indrettes og drives, som oplyst i ansøgningsmaterialet, den miljøtekniske beskrivelse og vurdering samt de stillede vilkår. Samtidig skal alle, der er ansatte på bedriften være bekendt med vilkårene i godkendelsen.

Desuden er der stillet vilkår om, at Guldborgsund Kommune altid skal orienteres om ændringer i ejerforhold og/eller ændringer af driftsansvarlig samt ved ophør af husdyrproduktionen. Begrundelsen for disse vilkår er, at kommunen hurtig skal kunne komme i kontakt med ejer og/eller driftsansvarlig i tilfælde af problemer på bedriften.

3.2 LOKALISERING OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

3.2.1 **Afstandskrav og lokalisering**

Bedriften er placeret i landzonen. Nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt er Hiltvej 2, som ligger ca. 280 meter nord-øst for staldanlægget. Toreby Vestergade 50 beliggende ca. 1.300 meter mod syd-vest er nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt, som er at betragte som udgangspunkt for en samlet bebyggelse. Nærmeste byzoneområde er Sundby, som ligger ca. 1.150 meter mod syd-øst.

Nedenstående kort viser placeringen af omkringboende i forhold til bedriftens placering.

Kort 1. Beliggenhed i forhold til omkringboende.

Med denne miljøtilladelse opføres et nyt staldafsnit (tilbygning), som medfører forøget forurening samt en ny gyllebeholder. På baggrund heraf skal denne del af bedriften overholde gældende afstandskrav.

Bedriftens placering i forhold til afstandskrav jf. husdyrbruglovens kap. 2 (§ 6, § 7 og § 8) er angivet i nedenstående tabel. Afstandene er målt fra nærmeste punkt fra anlægget til områdetypen.

Tabel 1. Bedriftens placering ift. afstandskrav

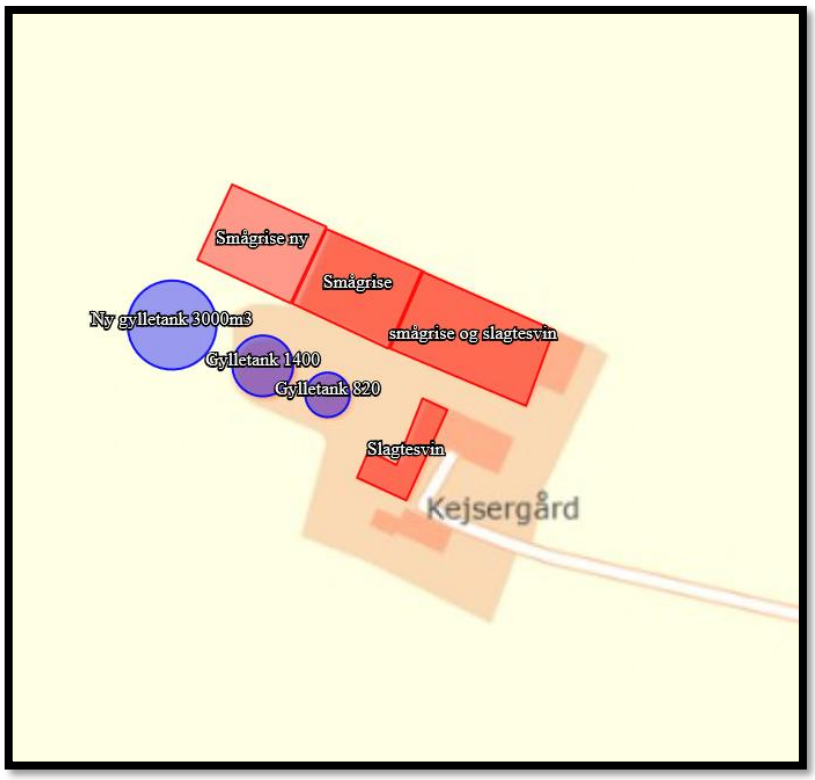
	Afstand fra bedriften
Ikke almene vandforsyningsanlæg – *krav 25 meter*	80 meter
Almene vandforsyningsanlæg - *Krav 50 meter*	1270 meter
Vandløb (herunder dræn) og søer over 100 m^2 * - *Krav 15 meter*	Ca. 700 meter
Offentlig vej og privat fællesvej – *Krav 15 meter*	Ca. 300 meter
Levnedsmiddelvirksomhed – *Krav 25 meter*	>1000 meter
Beboelse på samme ejendom ** - *Krav 15 meter*	Ca. 70 meter
Naboskel – *Krav 30 meter*	Ca. 200 meter
Nabobeboelse - *Krav 50 meter*	Ca. 360 meter
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidig byzone- eller sommerhusområde – *Krav 50 meter*	Ca. 1200 meter
Område i landzonen, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende – *Krav 50 meter*	>1000 meter
En beboelsesbygning på en ejendom uden landbrugspligt, der ligger i en samlet bebyggelse i landzonen, og som har anden ejer end driftsherren	Ca. 1300 meter
Kategori 1-natur – ammoniakfølsomme naturtyper beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder – *Krav 10 meter*	Ca. 800 meter
Kategori 2-natur – ammoniakfølsomme naturtyper, jf. stk. 2, beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder – *Krav 10 meter*	>1000 meter

*Det er ejers ansvar, at ny anlæg placeres mere end 15 meter fra eksisterende og nye dræn. Ved beholdere til flydende husdyrgødning er kravet 100 meter. Omfangsdræn inden for 15 m fra bygværker, er rent juridiske spildevandsledninger og dermed ikke omfattet af afstandskravet.

**Afstandskravet gælder kun ved etablering af anlæg, eller udvidelser/ændringer der medfører forøget forurening.

Alle gældende afstandskrav er overholdt.

Udformningen af bedriften fremgår af nedenstående kort.

Kort 2. Oversigtskort over bedriften.

Guldborgsund Kommune vurderer at alle gældende afstandskrav jf. Kap. 2 i husdyrbrugloven er overholdt. Der er således ikke meddelt dispensationer i forhold til de generelle afstandskrav, eller opstillet specifikke vilkår i forbindelse hermed. Guldborgsund Kommune vurderer, at der ikke vil forekomme væsentlige gener for omkringboende, ved overholdelse af de meddelte vilkår for lugt, støv, lys og støj, som følge af bedriftens placering og lokalisering i forhold til de generelle afstandskrav.

3.2.2 Bygge-, beskyttelseslinjer og fredninger

Bedriften er placeret således, at alle krav med hensyn til bygge-, beskyttelseslinjer og fredninger er overholdt. Bedriften ligger således uden for fortidsmindelinjer, kirkebyggelinjer, kirkeomgivelser, sø- og åbeskyttelseslinjer, strandbeskyttelseslinjer, § 3-beskyttede naturområder, § 7-beskyttede naturområder, lavbundsarealer og værdifulde kulturmiljøer.

Bedriften ligger inden for kystnærhedszonen samt inden for skovbyggelinjen og i skovrejsningsområdet.

Kystnærhedszone

I kommuneplanen er retningslinjerne for kystnærhedszonen bl.a. ” *at i kystnærhedszonen må der kun inddrages nye arealer i byzone og planlægges for anlæg i landzone, såfremt der er en særlig planlægningsmæssig eller funktionel begrundelse for kystnær lokalisering*”.
Da nybyggeri er vurderet erhvervsmæssigt nødvendigt for bedriften, vurderes det, at byggeriet på Hiltvej 4 ikke har væsentlig indvirkning på kystnærhedszonen.

Skovbyggelinje og skovrejsningsområde

Den nye tilbygning til stalden samt den nye gyllebeholder er beliggende inden for skovbyggelinjen og skovrejsningsområde, men det vurderes, at det ansøgte er

erhvervsmæssigt nødvendige for bedriften. På baggrund heraf er det tilladt, at de placeres inden for skovbyggelinjen og skovrejsningsområde, og der skal således ikke søges om dispensation hertil.

Samlet er det vurderet, at det ansøgte overholder gældende regler, og der er ikke behov for at dispensere efter gældende lovgivninger. Der er således ikke vurderet behov for at stille vilkår i relation til bygge-, beskyttelseslinjer eller fredninger.

3.2.3 **Udformning af anlæg og placering i landskab**

Den eksisterende stald ønskes forlænget på med nyt afsnit til smågrise. Det nye smågriseafsnit bliver på ca. 1.674 m^2, med et produktionsareal på 1.310 m^2. Derudover bygges en ny gyllebeholder på 3000 m^3 med et overfladeareal på 747 m^2. Gyllebeholderen placeres vest for og i tilknytning til eksisterende gyllebeholdere.

Zonestatus:	Bedriften er placeret i landzone.
Lokalplan:	Der er ikke udarbejdet lokalplan for landzoneområdet.
Kommuneplan:	Bedriften er beliggende i Bevaringsværdigt landskab.

Området omkring bedriften er et åbent og relativt fladt landbrugslandskab tæt på skov.

Bedriften fremtræder som en samlet enhed i landskabet, idet alle eksisterende bygningsanlæg er opført i tilknytning til hinanden. Således udgør bedriftens bebyggelses- og færdselsarealer en hensigtsmæssig enhed. Se bilag 1 ”Situationsplan”.

Der er ikke planlagt afskærmende beplantning omkring bedriften, idet det af ansøger er vurderet, at bedriftens fremtræden i forhold til landskabet vil være uændret, da de nye bygninger etableres i tilknytning til eksisterende og opføres i sammen materiale som det eksisterende.

Der er etableret almindelige udendørs lyskilder. Desuden vil der være lys i staldene i perioder, men ikke lyskilder, der vurderes at påvirke omgivelserne væsentligt.

Guldborgsund Kommune vurderer, at den valgte placering af den nye stald og gyllebeholder er hensigtsmæssig i forhold til en samlet vurdering af en hensigtsmæssig logistik på bedriften og landskabelige hensyn.

3.2.4 **Landskabelige-, kulturhistoriske-, naturmæssige-, geologiske- og rekreative værdier**

Landskabelige værdier

Bedriften er placeret i landzonen i et område, som i Kommuneplan 2023-2035 er udpeget som Bevaringsværdigt landskab. Der er følgende retningslinje for Bevaringsværdigt landskaber: Udlæg af arealer til byvækst, herunder bolig- eller erhvervsformål, samt etablering af større rekreative eller tekniske anlæg må generelt ikke finde sted. Fritliggende anlæg, der er nødvendige for driften af et jordbrugserhverv, skal tilpasses, så de tilgodeser hensynet om at beskytte landskaber, natur og kulturarv mest muligt. Samfundsmæssigt nødvendige anlæg kan kun tillades, hvis de udformes, så de tager mest muligt hensyn til landskaber, natur og kulturminder.

Den eksisterende bygningsmasse vil sammen med det ansøgte komme til at fremstå som et samlet homogent bygningskompleks, idet alle bygninger ligger i tilknytning til hinanden. For at sikre at landskabelige forhold tilgodeses, er der sat vilkår om, at materiale- og farvevalg til tilbygningen skal være i samme materiale og farver, som den eksisterende stald. For at undgå ophobning af jordbunker omkring bedriften, er der stillet vilkår om, at overskudsjord fra udgravning til nybyggeri skal spredes jævnt ud omkring bedriften eller skal bortskaffes på anden vis. På den baggrund vurderes det at den ansøgte udvidelse kan tillades.

Kulturhistoriske værdier
Bedriften ligger uden for værdifulde kulturmiljøer og bevaringsværdige landsbyer, og der ligger ingen områder udpeget som særlige i forhold til kulturmiljøer indenfor 1000 meter. Der ligger beskyttede fortidsminder ca. 450 meter fra bedriften i Hamborg Skov, men da bedriften ligger uden for beskyttelseszonen på 100 meter, vil de ikke blive berørt af denne godkendelse.

Naturmæssige værdier
Bedriften ligger uden for lavbundsarealer og Natura 2000-områder. Der er henholdsvis ca. 370 og 770 m til de nærmeste områder, som begge er beliggende i Hamborg Skov. Med udgangspunkt i de afstande er det vurderet, at det ansøgte projekt ikke vil have væsentlig indflydelse på naturværdier i området.

Geologiske værdier
Syd for bedriften omkring Flintinge Å ligger et større område med specifik geologisk bevaringsværdi. Et sådant område er prioriteret i relation til landskabelige værdier. Med udgangspunkt i afstanden på ca. 1800 meter fra bedriften vurderes det, at det ansøgte ikke vil have væsentlig indflydelse på de geologiske værdier i området.

Rekreative værdier
Nord for bedriften i forbindelse med Hamborg Skov ligger et større regionalt friluftsområde. Selve bedriften ligger uden for dette område, og det vurderes, at det ansøgte, ikke vil have væsentlig indflydelse på området.

Samlet vurdering
Guldborgsund Kommune vurderer, at udvidelsen af husdyrproduktionen ikke vil ændre væsentligt på oplevelsen af landskabet i forhold til de nuværende forhold. Samtidig vurderes det, at det ikke vil have væsentlig indflydelse på udpegede kulturmiljøer eller hensyn til kulturhistoriske-, naturmæssige-, geologiske-, rekreative værdier herunder økologiske forbindelseslinjer og lignende regionale udpegninger.
Samlet vurderes det, at det konkrete projekt ikke har en væsentlig virkning for de ovennævnte områder og værdier, og at det ansøgte er uden væsentlig landskabelig og visuel betydning for omkringboende.

3.3 DYREHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT

3.3.1 **Produktionsomfang og staldindretning**
Bedriftens produktionsramme reguleres ud fra antal m^2 produktionsareal og m^2 overfladeareal på gødningslagrer, den såkaldte "stipladsmodel". Denne model forudsætter, at lugt-/ og ammoniakemissionen vil være relativ konstant uanset belægningsgraden i staldene. Ved vurdering af bedriftens miljøbelastning beregnes emissionerne med udgangspunkt i de valgte typer af dyr, staldsystemer,

gødningslagre samt eventuel anvendelse af miljøteknologier. Ved valg af flexgruppe dyr f.eks. slagtesvin/smågrise eller alle svin, beregnes lugt og ammoniak ud fra "worst case", så der altid tages højde for den største belastning.

Ansøger har søgt om udvidelse af produktionen med et nyt staldafsnit til smågrise, samt mulighed for at udnytte en del af den eksisterende stald til flexgruppe slagtesvin og smågrise.

Bedriften drives konventionelt, og den ansøgte produktion i staldene er skitseret i nedenstående tabel. Det er disse dyretyper, staldsystemer og de anførte antal m^2 produktionsareal, der er forudsætning for ansøgningens lugt- og ammoniakberegninger.

Der er stillet vilkår om, at bedriften indrettes og drives som angivet i nedenstående tabel.

Tabel 2. Staldafsnit i de enkelte husdyranlæg.

Staldanlæg	**Dyretype og staldsystem**	**Staldareal m^2**	**Produktions-areal (m^2)**
Slagtesvin	Slagtesvin Delvis spaltegulv 25-49 % fast gulv	402	280
Smågrise og slagtesvin	Flexgruppe: Slagtesvin og smågrise Delvis spaltegulv 50-75 % fast gulv	1.422	1.000
Smågrise	Smågrise Toklimastald, delvis spaltegulv	1.043	840
Smågrise Ny	Smågrise Toklimastald, delvis spaltegulv	1.674	1.310
I alt			**3.430**

Produktionsarealets størrelse og dyrevelfærdsreglerne afgør, hvor mange dyr der maksimalt må være i staldene. Dyrevelfærdsreglerne skal til enhver tid være overholdt.

Der skal jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen § 33, stk. 2 foretages en samlet vurdering af alle etableringer, udvidelser og ændringer af bedriften foretaget inden for de seneste 8 år.
Nu driften er opgjort på baggrund af godkendelsen meddelt i 2012 incl. tillæg fra 2013 og 2014. 8 årsdriften og nudriften er ens.

Fleksibilitet og udnyttelse
Med reglerne for godkendelse og tilladelse til husdyrproduktion godkendes produktionsarealet med den ansøgte gulvtype og dyretype. Der er så frihed til at udnytte stalden mere eller mindre. Dyrene skal dog altid som minimum have den plads dyrevelfærdskravene foreskriver.

Den godkendte produktion er fastholdt gennem vilkåret om at driften skal være som ansøgt, samt vilkåret om fordeling af dyretyper, gulvtyper og produktionsarealer.

I henhold til beregningsmetoderne er ammoniakfordampningen og lugtemissionen styret af størrelsen af gødningsoverflader og ikke afhængig af antal kg dyr på stald på et givet tidspunkt. Der er derfor mulighed for fleksibilitet inden for det godkendte produktionsareal. Dog inden for de vilkårsfastsatte grænser. Der er således taget højde for en "worst case" situation i relation til ammoniak- og lugtemission.

Der opstår først kontinuitetsbrud, hvis produktionen kommer under 50% af den mulige produktion på mindre end 25% af det samlede godkendte produktionsareal.

3.3.2 **Overbrusning og rengøring**

Der anvendes overbrusning i staldene. Overbrusningen skal benyttes efter forskriften i Lov om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin. I staldene bliver overbrusningen brugt til nedkøling af dyrene i varme perioder, samt til at styre dyrenes gøde adfærd, og dermed renholde af stierne.

Fordampning af ammoniak og til dels lugt, kommer fra våde gødningsoverflader, hvorfor renholdelse af det faste gulv er essentielt. Der er stillet vilkår om, at der til stadighed skal tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres, at stier inklusive gulv holdes tørre og rene, samt at stalde, ventilations- og foderanlæg holdes rene. Dette er begrundet i, at beskidte mekaniske anlæg kan medføre øget energiforbrug og eventuelt øgede lugtgener. God staldhygiejne vil være med til at forebygge eventuelle lugtgener og unødig høj ammoniakfordampning. Samtidig sikrer renholdelse af område med foder, at skadedyr ikke opformeres og spreder sig.

Der er ligeledes stillet vilkår om, at udendørsarealer, samt opbevaringsanlæg til foder og husdyrgødning skal renholdes, dels for at udgå lugt og dels for at undgå skadedyr som f.eks. rotter, mus og fluer.

3.3.3 **Ventilation**

Der er mekanisk ventilation i alle staldene. Der er stillet vilkår om, at ventilationsanlægget vedligeholdes og efterses i henhold til producentens anvisninger samt, at luftafkast skal holdes rene. Begrundelse herfor er, at det skal sikre den meste optimale ventilation og reducere energiforbruget. Desuden indeholder vilkåret krav om at eftersyn, rengøring og service noteres i logbog.

3.3.4 **Fodring**

Der anvendes fasefodring af dyrene, således at dyr i forskellige stadier tildeles forskellige foderblandinger. Dette sikrer, at grisene tildeles foder, hvor næringsstofferne er tilpasset netop deres størrelse og behov. Fasefodring inden for normerne for næringsstoffer medvirker til at undgå, at der overforsynes med råprotein og fosfor, som ellers vil udskilles via husdyrgødningen og belaste miljøet unødigt.

På baggrund af "stipladsmodellens" forudsætninger for beregninger af emissioner af lugt og ammoniak er den ernæringsmæssige styring af ammoniakemissionen allerede indarbejdet i husdyrbrugloven. Derfor er der ikke stillet vilkår om anvendelse af en foderblandings-/foderstrategi der omfatter fasefodring, letfordøjeligt uorganisk fosfat og/eller fytase.

3.3.5 **Energi-/ og vandforbrug**

Energi
Energi anvendes primært til ventilation, foderbehandling, håndtering af gylle og belysning.

Ansøger skønner, at energiforbruget efter udvidelsen vil være på ca. 210.000 kWh.

Der er stillet vilkår om, at ventilatorer renholdes, drives og vedligeholdes således, at unødig støj og energiforbrug undgås. De samme forhold gør sig gældende for foderanlæg og staldmekanik, som skal renholdes og serviceres således, at unødig modstand forhindres og fejl udbedres.

For at holde øje med energiforbruget, er der stillet vilkår i afsnit omhandlende egenkontrol om, at energiforbruget skal følges. Ved afvigelser i de årlige opgørelser skal der gøres tiltag til at finde årsagen til et stigende forbrug. Efterfølgende skal der gennemføre tiltag for at reducere forbruget.

Vand
Vand anvendes primært til drikkevand og til rengøring af stalde.

Ansøger oplyser at vandforbruget efter udvidelsen forventes at komme op på 9.100 m^3 pr. år.

Bedriften anvender vand fra egen boring og har tilladelse til indvinding af op til 12.000 m^3 pr. år. Den nuværende indvindingstilladelse gælder frem til 27.09.2033.

Der er stillet vilkår om, at der via egenkontrol skal holdes øje med vandforbruget og drikkevandssystemet skal drives og vedligeholdes, så unødigt spild undgås. Dette er begrundet i, at et øget vandforbrug i form af spild, kan have negativ indflydelse på opbevaringskapaciteten i gyllebeholder, og vil kunne påvirke grundvandsressourcen unødigt.

3.3.6 **Spildevand, restvand, vaskevand og regnvand**
Spildevand fra bedriften omfatter sanitært spildevand fra toiletter og husspildevand, som afledes til septiktank. Det samme gør sanitært spildevand fra staldanlægget.

Restvand fra husdyrholdet omfatter vaskevand fra stalde og drikkevandsspild samt øvrigt vand fra vask af produkter som foderrekvisitter til husdyrholdet. Restvandet føres til gyllebeholder. Dette vand indgår i beregning af opbevaringskapaciteten på bedriften sammen med husdyrgødningen. For kapacitetsberegningen henvises til afsnit 3.5.2. Restvand overført til gyllebeholder udbringes sammen med husdyrgødningen på markerne.

Der er stillet vilkår om, at restvand fra husdyrholdet skal føres til gyllebeholder eller anden godkendt opsamlingsbeholder. Dette er krævet for at undgå at vand fra vask af ovenstående kan flyde til kloaker eller strømme til andre uhensigtsmæssige steder, hvor det kan forårsage forurening eller uønskede påvirkninger af omgivelserne.

Overfladevand/regnvand fra tage og befæstede arealer uden forurening med foderstoffer eller husdyrgødning kan betragtes som afløbsvand og ledes via

rørledning til kanal syd for bedriften og ender i Guldborgsund. Der skal søges om særskilt tilladelse til afledning af regnvand fra taget på det nye staldafsnit.

Der indgår ikke spildevand fra rensning af sprøjteudstyr og lign., da dette opbevares på anden bedrift, Toreby Østergade 12. Der er derfor stillet vilkår om, at der ikke må foretages vask af maskiner på Hiltvej 4 uden forudgående tilladelse fra Guldborgsund Kommune. Der er dog mulighed for vask af materiel til transport af grise, når vasken finder sted på befæstet areal med afløb til gyllebeholder.

Ansøger har oplyst at spildevand fra drikkevandsspild og vaskevand fra stalden vil stige fra 243 til 315 m^3/år.

3.3.7 **Affald**

Døde dyr
Døde dyr opbevares til afhentning på plads ved indkørsel til Hiltvej 4. Indtil afhentning placeres døde smågrise i kølecontainer og slagtesvin under cadavercap.

Håndtering af døde dyr på bedriften er omfattet af reglerne i bekendtgørelse om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr[3]. Reglerne sigter primært mod at undgå smitterisiko fra døde dyr gennem krav vedr. placering og indretning af afhentningspladser.

Det vurderes, at døde dyr kan opbevares og bortskaffes miljømæssigt forsvarligt. Der er ikke vurderet behov for at stille yderligere vilkår i relation til opbevaring og bortskaffelse. Der gøres opmærksom på, at Fødevarestyrelsen er myndighed på området.

Olie-/ og kemikalieaffald
Der opbevares ikke spildolie, motorolie, akkumulatorer og lignende på bedriften.

Der er ingen olieforbrug eller spildolie forbundet med produktionen på bedriften. Der er kun en olietank til stuehuset.

Al håndtering af maskiner herunder sprøjteudstyr foregår fra anden ejet bedrift, hvor kemikalier og kemikalierester opbevares. Der er tale om bedriften Toreby Østergade 12.

Medicin opbevares i medicin-/køleskab på kontoret. Klinisk/ medicinsk affald opbevares i særlige bokse og bortskaffes via genbrugsplads.
Desinfektion til stalde opbevares i foderlade.

Tabel 3. Farligt affald

Affaldstype	Nudrift	Ansøgt drift	Opbevaring	Bortskaffelse
Emballage fra sprøjtemidler EAK 02 01 08	0	0	-	-
Sprøjtemiddelrester EAK 20 01 19	0	0	-	-
Spildolie EAK 20 01 26	0	0	-	-

[3] Bekendtgørelse om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr, nr. 558 af 01.06.2011

Veterinært affald (kanyler, tomme medicinflasker) EAK 18 01 03	10	13	I bokse	Genbrugsplads

Der er stillet vilkår om, at korrekt bortskaffelse af bedriftens farlige affald (incl. veterinært affald) skal kunne dokumenteres f.eks. ved regninger fra godkendte transportører og/eller modtageanlæg. Dokumentationen skal opbevares i 5 år.

Fast affald
Brændbart affald i form af plastik, papir, pap og andet brandbart bliver opsamlet i sække i halmlade, hvorfra det bortskaffes via genbrugsplads.

Tomme spraydåser opsamles ligeledes i sække i halmlade og bortskaffes via genbrugsplads.

Nedenstående tabel viser omfang og håndtering af affaldstyperne på bedriften.

Tabel 4. Affald

Affaldstype	Nudrift	Ansøgt drift	Opbevaring	Bortskaffelse
Papir, pap EAK 15 01 01 Plastik EAK 02 01 04	200	260	I sække i halmlade	Genbrugsplads
Tomme spraydåser EAK 16 05 04	30	40	I sække i halmlade	Genbrugsplads
Jern				

Guldborgsund Kommune vurderer, at det ikke er nødvendigt at sætte særskilte vilkår om de mest almindelige forekomne affaldstyper. I de generelle bemærkninger efter vilkårene er der således blandt andet henvist til kommunens regulativer, som alle borgere og virksomheder er forpligtiget til at overholde.

Øvrigt affald
Der er stillet vilkår om, at foderrester og lignende skal tilføres gyllebeholder eller alternativt opbevares på fast bund med overdækning. Vilkåret er stillet for at forhindre tiltrækning og opformering af skadedyr, samt mindske risikoen for lugtgener og forurening af området omkring bedriften.

3.3.8 **Råvarer og hjælpestoffer**
Ikke relevant i denne miljøtilladelse, se begrundelse i forrige afsnit.

Olie/dieselolie
Der er ikke oplag af olie og kemikalier på bedriften som følge af, at maskiner håndteres fra anden ejet bedrift. Der er tale om bedriften Toreby Østergade 12.

Pesticider/sprøjtemidler/kemikalier
Der er ikke oplag af pesticider/sprøjtemidler på bedriften.

3.3.9 **Driftsforstyrrelser og uheld**
En væsentlig risiko for uheld eller driftsforstyrrelser kan opstå ved håndtering og opbevaring af gylle, olie og kemikalier.

Beskrivelse af risici
Ansøger har angivet følgende som mulige risici eller uheld, som kan medføre væsentlig forurening:

Risici
- Uheld med gylleudslip.
- Der vil kunne forekomme strømsvigt i staldanlægget.
- Der vil kunne forekomme fejl i foderblandingerne.
- Uheld med olie.

Uheld
- Lækage på pumperør.
- Strømsvigt slukker ventilation.

Beskrivelse af gener i forbindelse med uheld
- Ved et gylleudslip kan der ske forurening til vandmiljøet.
- Ved et strømsvigt vil den mekaniske ventilation slukkes. Umiddelbart kan det give øget lugt og ammoniakfordampning fra staldene.
- Fejl i foderblandinger vil kunne give overdoseringer af næringsstoffer til gene for både dyr og miljø.
- Uheld med olie og kemikalier vil kunne forurene miljøet.

For at minimere risikoen for driftsforstyrrelser eller uheld eller eventuelle gener og forurening ved uheld træffes følgende forholdsregler jf. ansøger:

- Pumpning af gylle vil altid være under opsyn.
- Der er trykfaldsalarm på gylleledning til slangeudlægger.
- Gyllebeholdere tømmes ca. 1 gang årligt og tjekkes for revner mv.
- Der udføres 10 års beholder kontrol.
- Ved strømsvigt er der automatisk nødopluk i alle staldafsnittene, og der er automatisk opkald til mobiltelefoner.
- Der udarbejdes 1 gang årligt foderplan, for optimering af effektivitet og miljø.
- Olietanke er godkendt og kontrolleres jævnligt.
- Medicin opbevares i aflåst rum.
- Der udarbejdes en beredskabsplan for bedriften, og denne skal følges.
- Ved uheld med gylle eller olie-/kemikalier kontaktes den lokale miljøvagt og der vælges de bedste oprydnings-/forebyggelsesforanstaltninger, så gene og risiko for forurening bliver mindst mulige (f.eks. opdæmning med halmballer, jord el.lign.).
- Alle medarbejdere er udstyret med en mobil telefon, ved et evt. uheld der kan have miljømæssige konsekvenser kontaktes kommunens miljøvagt, eller der ringes 112.

3.3.10 **Beredskabsplan**
Ansøger har oplyst, at der udarbejdes en beredskabsplan for bedriften, som beskriver, hvilke forholdsregler der skal tages ved brand, udslip af gylle samt andre uheld eller kritiske situationer.

Der er indsat vilkår om, at beredskabsplanen skal forefindes på bedriften, så der er let adgang dertil. Samtidig skal alle ansatte være bekendtgjort med dens placering og indhold.

Derudover er der sat vilkår om, at planen jævnligt (min. 1 gang årligt) gennemgås og justeres, hvis der er sket ændringer.

En beredskabsplan er ikke et decideret lovkrav, men det foreslås i MST's vejledning til husdyrbrugloven. Guldborgsund Kommune har vurderet, at det kan være en god ide at kræve udarbejdelse af en beredskabsplan i forbindelse med miljøtilladelsen. I den forbindelse skal det pointeres, at der ikke forventes et stort værk. Beredskabsplanen er tænkt som en kort oversigt, som viser, at landmanden har gennemtænkt de mest sandsynlige former for uheld, og hvordan der bør reageres i de forskellige scenarier. Udarbejdelsen af beredskabsplanen skal også være med til at gøre det helt klart, at tilsynsmyndigheden ALTID skal orienteres om forureninger. Samtidig skal myndigheden have mulighed for at vurdere, om der skal træffes forholdsregler for at sikre miljøet mod yderligere skader som følge af forureningen.

Et væsentligt punkt i beredskabsplanen er således listen over hvem, der skal alarmeres, hvornår og hvordan. Et andet væsentligt punkt er et oversigtskort, der viser placering af olietanke, kemikalieoplag, evt. gasflasker/trykbeholdere og afløbsforhold. Oversigtskortet skal hænge udendørs, gerne flere steder på bedriften til orientering for Lolland-Falsters Brandvæsen. Kortet skal sikre, at brandvæsenet kan træffe de rigtige beslutninger om evt. nedkøling af trykflasker, afspærring af kloakker, advarsel om giftig rør m.m., selv hvis der ikke er stedkendt personale på bedriften ved uheldet.
Dette er fastholdt i vilkår.

Desuden er der stillet vilkår om, at hvis der sker uheld med forurening til følge, skal kommunen kontaktes, hvis det er uden for normal arbejdstid, skal kontakten ske til miljøvagten og/eller beredskabet. Uheld, eventuel forurening og de udførte tiltag i denne forbindelse skal noteres i logbog.

3.3.11 **Biaktiviteter**
Der er ingen godkendelsespligtige biaktiviteter på bedriften.

3.4 NABOPÅVIRKNING

3.4.1 **Ammoniak og natur**
Ammoniakemissionen (fordampningen) beregnes ud fra størrelsen (m^2) af produktionsareal i stalde og overfladeareal på gødningslagre med udgangspunkt i typer af dyr og staldgulv.
Den samlede faktiske ammoniakemission fra bedriften (stald og lager) er i husdyrgodkendelse.dk beregnet til 3.497 kg NH_3-N pr. år.
Ved denne opgørelse er der inddraget eventuelle effekter af valgte teknologer.

Udviklingen i ammoniakemissionen er vist nedenfor.

Tabel 5. Ammoniakemission (stald og lager)

	Samlet emission NH_3-N	**Meremission NH_3-N**
Ansøgt drift	3.497 kg	+1.513 kg (ift. nudrift)
Nudrift - Miljøgodkendelse 2012 med tillæg	1.984 kg	
8 års drift - Miljøgodkendelse 2012 med tillæg	1.984 kg	+1.513 kg (ift. 8 års drift)

Beregningerne foretaget i husdyrgodkendelse.dk viser, at den samlede emission fra bedriften stiger i forhold den i 2012 miljøgodkendte produktion.

I ansøgningsmaterialet er det oplyst, at den faktiske ammoniakemission opnås på baggrund af de angivne dyretyper, staldsystemer og gødningslager. Eneste tiltag til mindskelse af ammoniakemissionen er teltoverdækning på den nye gyllebeholder. Der er gyllekøling i staldafsnittet godkendt i 2014 og i det nye staldafsnit. Da bedriften overholder BAT krav til ammoniakemission uden at indregne gyllekølingen, er denne ikke medtaget i ansøgning og dermed indgår den heller ikke i denne miljøtilladelse.

Der er som tidligere nævnt stillet vilkår til de forudsætninger, der ligger til grund for beregningen af ammoniakfordampningen fra stalde og gødningslager (se afsnit 3.3.1 om produktionsomfang og staldindretning).

Nedenstående afsnit beskriver forhold og vurderinger af ammoniakpåvirkning af følsom natur, og for yderligere uddybning kan der henvises til bilag 2 (Naturvurdering - § 16 b miljøtilladelse, Hiltvej 4).

3.4.1.1 Ammoniak og natur

Ammoniakfølsom natur

Kategori 1-natur

Nærmeste kategori 1-natur i forhold til Hiltvej 4 er beliggende i/omkring Løgnor ca. 0,9 km nord for nærmeste anlæg på husdyrbruget, se kort 3. De to naturområder er begge kortlagte habitatnaturtyper henholdsvis 9160 ege-blandskov og 9130 bøg på muld. I en afstand af 1,1 – 1,4 km nord for husdyrbruget ligger nogle rigkær (habitatnaturtype 7230) samt flere områder med bøg på muld og ege-blandskov. Alle naturområderne ligger i Fuglebeskyttelsesområde 86 Guldborg Sund samt Habitatområde 152 Smålandsfarvandet nord for Lolland, Guldborg Sund, Bøtø Nor og Hyllekrog-Rødsand, som er en del af Natura 2000-område 173 Smålandsfarvandet nord for Lolland, Guldborg Sund, Bøtø Nor og Hyllekrog-Rødsand.

Kort 3. Beliggenheden af husdyrbruget i forhold til nærmeste kategori 1-natur i Natura 2000-område 173.

Da den totale ammoniakdeposition fra det samlede ansøgte anlæg i kategori 1-naturområderne ligger under 0,2 kg NH_3-N/ha/år, er det ikke påkrævet at vurdere nærmere på eventuel kumulation med andre husdyrbrug, da det højeste beskyttelsesniveau er overholdt.

Da det fastsatte beskyttelsesniveau for tilførsel af ammoniak, er overholdt, vurderer Kommunen, at den ansøgte drift af anlægget ikke vil påvirke kategori 1-naturen og dermed udpegningsgrundlaget i det pågældende Natura 2000-område på en måde, der hindrer målopfyldelsen for området. Desuden kan det ikke på et konkret eksperimentelt videnskabeligt grundlag dokumenteres, at ammoniakpåvirkningen fra husdyrbruget vil medføre en påviselig biologisk ændring af naturområdet, selvom beskyttelsesniveauet er overholdt.

Kategori 2-natur

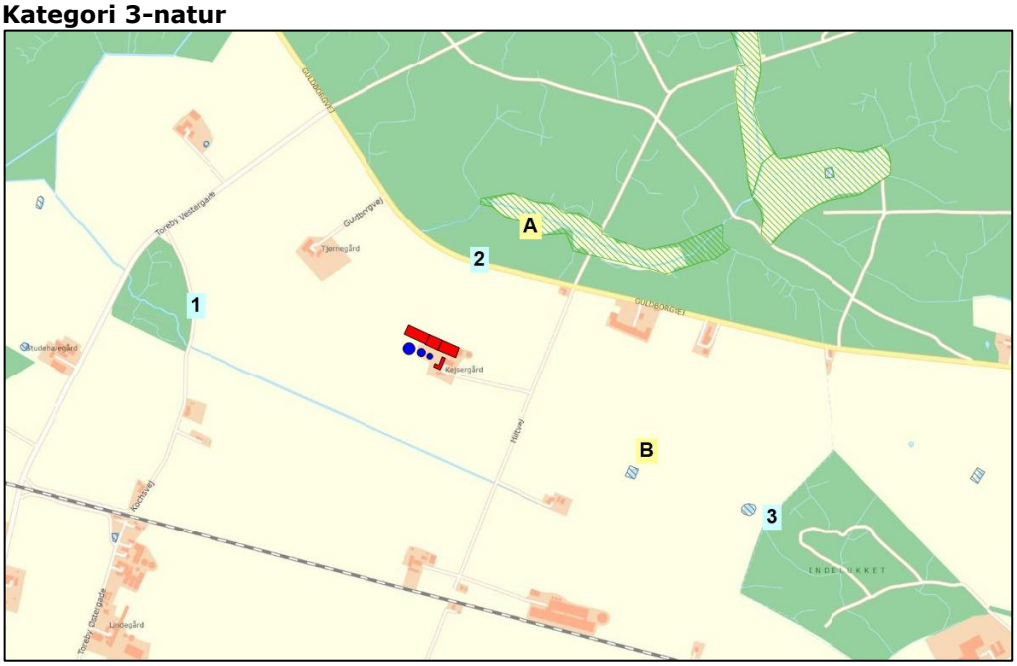
Det nærmeste kategori 2-naturområde er Borret overdrev, der ligger 6,8 km syd for husdyrbruget, se kort 4. Den totale ammoniakdeposition fra den ansøgte produktion er i det elektroniske ansøgningssystem beregnet til 0,0 kg NH_3-N/ha i naturområdet.

Kort 4. Beliggenheden af husdyrbruget i forhold til nærmeste kategori 2-natur.

Den totale ammoniakdeposition fra den ansøgte produktion på husdyrbruget på kategori 2-naturen overstiger ikke bekendtgørelsens beskyttelsesniveau for kategori 2-natur. På denne baggrund vurderes det, at det samlede husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig påvirkning med ammoniak af det nærmeste kategori 2-natur.

Kategori 3-natur

Kort 5. Beliggenheden af husdyrbruget i forhold til nærmeste kategori 3-natur (lokalitet 1-3) og beskyttet natur jf. naturbeskyttelseslovens § 3 (lokalitet A og B).

Den ansøgte produktion på husdyrbruget må ikke medføre, at tilstanden i kategori 3-naturtyperne påvirkes negativt. Dette kan undersøges ved at sammenholde naturtypernes tålegrænse for kvælstof med den beregnede merdeposition med kvælstof fra det ansøgte dyrehold.

Da merdepositionen med kvælstof i kategori 3-naturen i lokalitet 1 og 3 er beregnet til mindre end 1,0 kg NH_3-N/ha, vurderes det, at der ikke sker en tilstandsændring i disse to naturområder, hvorfor der ikke skal stilles vilkår i forhold til disse kategori 3-naturområder.

I lokalitet 2, Hamborg Skov er merdepositionen (både nudrift og 8 års-drift) beregnet til 1,3 kg NH_3-N/ha. Da merdeposition på kategori 3-naturen er større end 1 kg N/ha/år, er der foretaget en undersøgelse og vurdering af, om der er grundlag for at stille vilkår. I den sydlige del af skoven mellem Guldborgvej (lokalitet 2) og den § 3-beskyttede eng (lokalitet A) er ikke kendskab til forekomsten af andre sårbare eller særligt følsomme arter end flagermus. Skoven er løvskov på denne strækning. Som det fremgår af tabel 1, er tålegrænsen for løvskov 10 – 15 kg N/ha. Som tidligere oplyst er baggrundsbelastningen med kvælstof 10,5 kg N/ha i området, hvor husdyrbruget ligger, hvilket betyder, at den samlede belastning i skoven ved lokalitet 2 er 11,8 kg N/ha/år (lig merdeposition + baggrundsdeposition). Da den samlede belastning ligger inden for tålegrænsen for løvskov, vurderes det, at den ansøgte produktion ikke påvirker kategori 3-naturen i skoven ved lokalitet 2 væsentligt. Der er derfor ikke grundlag for at stille vilkår i forhold til merdepositionen af kvælstof i området med kategori 3-natur.

<u>Beskyttet natur, der ikke er kategori-natur.</u>
Ferske enge, strandenge og næringsrige søer/vandhuller er naturtyper omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, men som ikke er kategori-natur. I en afstand af ca. 370 m nord for husdyrbruget ligger en fersk eng i Hamborgskoven (punkt A på kort 5). Mod øst ligger et vandhul (punkt B) med en afstand på ca. 540 m til husdyrbruget. Merdepositionen fra den ansøgte produktion er mindre end 1 kg NH_3-N/ha i de to § 3-naturområder, se yderligere beskrivelse i naturnotatet afsnit 1.1.3. Det vurderes derfor, at den ansøgte produktion ikke

vil medføre tilstandsændringer i nærliggende § 3-naturområder, og at husdyrbruget kan drives på stedet uden at indebære en væsentlig virkning på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 34 stk. 1 nr. 2.

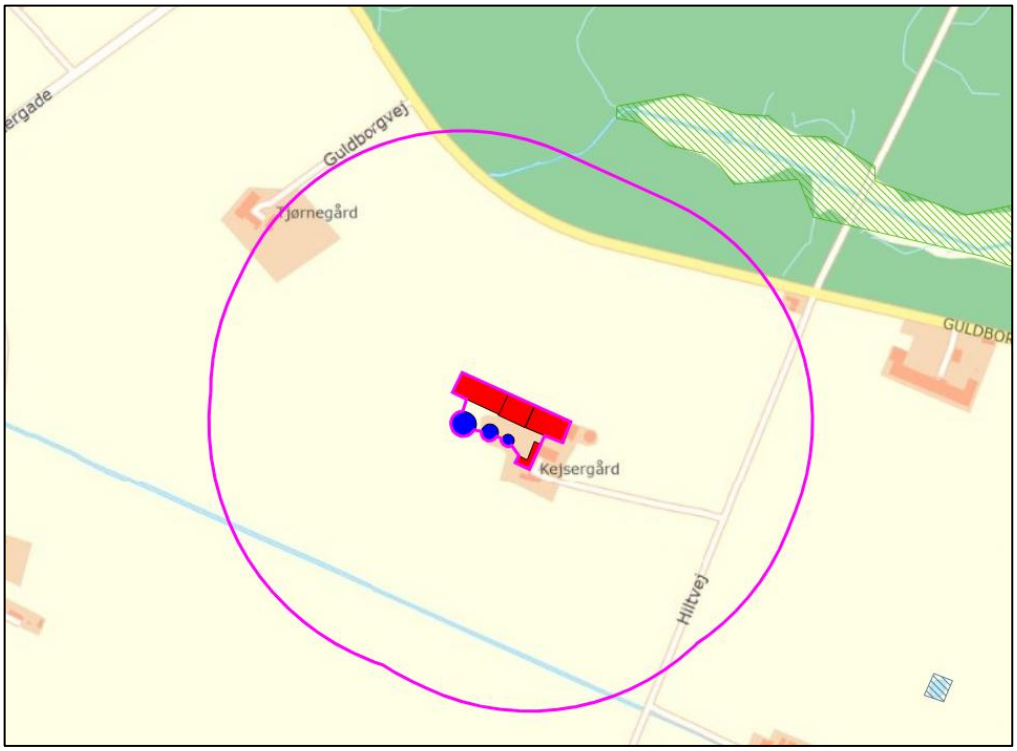
3.4.1.2 Natura 2000-områder

Nærmeste Natura 2000-område i forhold til stald og lager på husdyrbruget er område nr. 173 Smålandsfarvandet nord for Lolland, Guldborg Sund, Bøtø Nor og Hyllekrog-Rødsand, som på dette sted består af habitatområde 152 og fuglebeskyttelsesområde 86. Afstanden fra husdyrbruget er ca. 0,75 km til Natura 2000-området, se kort 3.

Den totale deposition af ammoniak fra den ansøgte produktion overstiger ikke bekendtgørelsens fastlagte beskyttelsesniveau for nærmeste ammoniakfølsomme habitatnatur i Natura 2000-området. Kommunen vurderer, at projektet på Hiltvej 4 ikke i sig selv påvirker disse naturtyper og dermed arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området.

Samlet vurderes det, at bevaringsstatus for arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område 173 ikke vil blive negativt påvirket, og dermed at det ansøgte projekt hverken alene eller sammen med andre planer og projekter i området vil påvirke Natura 2000-området væsentligt.

3.4.1.3 Bilag IV-arter og andre sjældne og/eller beskyttelseskrævende arter

Kort 6. Beliggenheden af beskyttede vandhuller (blå skraveret signatur) ved husdyrbruget. Den pink streg angiver afstanden på 300 m fra stalde og gødningslagre.

Inden for en afstand af 300 m fra husdyrbruget er der ingen naturområder, som kan rumme bilag IV-padder, ligesom der ikke er registreret forekomst af bilag IV-padder inden for denne afstand, se kort 6.

Da der ikke er potentielle levesteder for bilag IV-padder indenfor en radius af 300 m omkring Hiltvej 4, vurderes det, at udvidelsen på ejendommen ikke vil påvirke yngle- og rastesteder for denne artsgruppe.

Ved projektet sker der ikke nedrivning af bygninger, rydning af store træer eller lignende aktiviteter, der kan påvirke yngle- og rastesteder for flagermus. Det vurderes på denne baggrund, at projektet kan gennemføres uden at beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for arter af flagermus.

3.4.2 **Lugt**

Den primære kilde til lugt fra husdyrhold er staldventilation, og vurderinger af lugt i forhold til omkringboende vurderes udelukkende ud fra staldanlæg til dyrehold. Lugtgener fra opbevaringsanlæg og ved udbringning af husdyrgødning indgår ikke i lugtberegningerne, og håndteres derfor primært ved generelle afstandsregler og regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen. Ved efterlevelse af regler i denne bekendtgørelse vil der normal ikke forventes væsentlige lugtgener fra aktiviteter vedrørende gødningshåndtering og opbevaring.

I husdyrbrugloven er der indbygget et beskyttelsesniveau for lugt i forhold til forskellige typer beboelse. Lugtemissionen beregnes med udgangspunkt i forhold som: dyretype, staldtype og m^2 produktionsareal. Derfor er der stillet vilkår om, hvilke dyretyper, staldsystemer og omfanget af m^2 produktionsareal, der må være i de enkelte stalde på bedriften. Udbredelse af lugten i nærområdet afhænger desuden af staldanlæggets geografiske placering. De nævnte parametre indgår alle i de gennemførte beregninger og deraf følgende vurderinger.

I husdyrbrugloven beskrives lugtgenekriterierne som den maksimale, miljømæssige acceptable lugtgenebelastning fra en given kilde ved den pågældende områdetype. Der er beregnet geneafstande, som angiver krævede minimumsafstande fra forskellige beboelsestyper/områder til staldene, før lugten vurderes som værende væsentlig. Lugten kan uden for disse afstande være registrerbar men vurderes ikke væsentlig gene.

De beregnede geneafstande er angivet nedenfor i forhold til de aktuelle afstande.

Tabel 6. Lugtberegninger

Beboelse/områdetype	**Beregnet geneafstand meter**	**Vægtet gennemsnits-afstand* meter**	**Genekriterie overholdt**
Enkelt bolig Hiltvej 2	244,3	364,3	Ja
Samlet bebyggelse Toreby Vestergade nr. 50	497,4	1.357,6	Ja
Byzone-/sommerhusområde m.v. Sundby	700,3	1.221,7	Ja

* De aktuelle lugtafstande er målt med udgangspunkt i et beregnet lugtcentrum fra hvert staldafsnit for sig.

Beregningerne foretaget i husdyrgodkendelse.dk viser, at lugtgeneafstandene er

overholdt, idet afstanden til henholdsvis byzone-/sommerhusområde samlet bebyggelse og enkeltbolig er større end de beregnede geneafstande. Geneafstande er angivet ud fra den "ny lugtvurderingsmodel" som først begrænsende model i ansøgningssystemet.

Der gøres opmærksom på at geneafstanden er angivet i forhold til et vurderet lugtcentrum for en eller flere af staldene og til kanten af nærmeste bolig/boligområde. Til denne beregning har systemet lavet et vægtet lugtbidrag fra de enkelte stalde. Derfor kan den aktuelle afstand til de forskellige områder godt være kortere end den beregnede geneafstand uden, at lugtgenekriterierne er overskredet.

Konsekvensområdet for bedriftens lugtafgivelse er beregnet til 974 meter ud fra ny lugtvurderingsmodel. Konsekvensområdet er defineret som det område, inden for hvilket lugten fra bedriften kan konstateres – uden at den af den grund vurderes at være til gene for omkringboende.

Kumulation af lugt
I den samlede vurdering af lugtgener fra et husdyrbrug skal påvirkningen fra eventuelle andre husdyrbrug med mere end 750 kg NH_3-N pr. år inddrages. Der skal således tages højde for en kumulativ effekt, hvis andre husdyrbrug medfører lugtgener i samme punkt som det ansøgte staldanlæg. De beregnede geneafstande skærpes, hvis der ligger andre husdyrbrug indenfor 300 meter fra byzone-/sommerhusområde, samlet bebyggelse/visse lokalplaner eller tættere end 100 meter på en enkeltbolig.

Staldanlægget på Hiltvej 4 ligger udenfor alle de nævnte grænser, og der er således ikke inddraget en kumuleret effekt fra andre husdyrbrug ved lugtberegningen/vurderingerne.

Generelt i forhold til lugt
Lugtemissionen fra bedriften er meget afhængig af, hvordan landbruget drives. Der er stillet en række vilkår, der skal mindske risikoen for lugtgener. De stillede vilkår om god staldhygiejne og renholdelse af bedriften, er således en del af indsatsen for at begrænse lugten fra bedriften.

Lugt fra gyllebeholdere og andre gødningslagre indgår ikke i lugtberegningerne, men disse kan bidrage med betydelige lugtgener ved uhensigtsmæssig drift. Der er derfor sat en række vilkår, som blandt andet skal medvirke til en hensigtsmæssig drift, og dermed mindske risikoen for lugtgener fra gyllebeholdere.

Der er sat vilkår om, at omrøring af gyllen skal minimeres, og at omrøring af gylle først må ske umiddelbart før udkørsel. Yderligere skal omrøringen koncentreres over så kort tid som muligt. Flydelag skal reetableres og teltdug lukkes hurtigst muligt efter omrøring. Teltoverdækningen må kun åbnes i forbindelse med nødvendig service, omrøring, tømning og udbringning af gylle, samt fjernelse af bundfald. Ved udbringning flere dage i træk skal udbedringen af flydelag / lukning af teltdug ske efter sidste udbringningsdag. Teltdugen skal vedligeholdes og evt. skader skal udbedres hurtigst muligt. Kan skaderne ikke udbedres inden for en uge skal tilsynsmyndigheden informeres om skaden og tidshorisonten for udbedring, samtidigt skal der etableres tæt flydelag. Begrundelse for disse vilkår er, at der hovedsageligt vil komme lugtemission fra en gyllebeholder, når der flydelaget er brudt / teltdugen står åben.

For gyllebeholdere med naturligt flydelag er der lovkrav om en logbog over flydelagets tilstand. Flydelaget skal min. 1 gang om måneden kontrolleres og resultatet af kontrollen skal noteres. Evt. udbedringer af flydelaget, samt omrøring og pumpning af gylle skal ligeledes noteres i logbogen. Da dette er lovkrav, er der ikke sat vilkår om denne type logbog.

3.4.3 **Fluer og skadedyr**

Generel bekæmpelse af skadedyr foregår igennem forebyggelse, det vil sige ved regelmæssig oprydning og renholdelse. Ved at renholde og rydde op især i stalde og omkring foder-/ og gødningslagre forebygges forhold, der tiltrækker skadedyr, og hvor disse har gode betingelser for formering.

Ansøger har oplyst, at fluer bekæmpes med rovfluer.

Der er stillet vilkår om effektiv fluebekæmpelse, som minimum i overensstemmelse med retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi. Retningslinjerne giver frit valg mellem biologisk bekæmpelse med rovfluer og snyltehvepse eller kemiske bekæmpelsesmidler. Ud fra et renere teknologisynspunkt er biologisk bekæmpelse at foretrække, men effekten af den biologiske bekæmpelse er meget afhængig af staldtypen. P.t. er der ikke belæg for at sige at biologisk bekæmpelse er BAT. Der er derfor sat kravet til effekten og lade det være op til den driftsansvarlige at vælge metoden.

Ansøger har oplyst at bekæmpelse af rotter foregår via fast aftale med bekæmpelsesfirma.

Der er ikke stillet vilkår om rottebekæmpelse i og med dette er et direkte lovkrav. Rottebekæmpelsen består dels af en egentlig bekæmpelse af rotter, enten via fælder eller ved udlægning af gift, og dels ved opretholdes af god orden og hygiejne, så rotternes levemuligheder reduceres. Rottebekæmpelsen skal ske i overensstemmelse med rottebekendtgørelsen[4] samt vejledning fra Naturstyrelsen. Bekæmpelse skal gennemføres af autoriseret firma f.eks. vis den kommunale ordning. Jf. ovennævnte bekendtgørelse kan rottebekæmpelse udføres af bedriftens ejer efter korrekt uddannelse og opnåelse af autorisation.

3.4.4 **Transport**

Transporter til og fra husdyrproduktionen sker via Hiltvej og Guldborgvej.

En stor del af transporterne er sæsonbetinget med udkørsel af husdyrgødning i forår og efterår. Disse transporter kan kun i begrænset omfang planlægges, idet de skal foregå, når vejret tilsiger det.

De øvrige transporter er derimod jævnt fordelt over året og har et omfang, der ikke forventes at medføre væsentlige gener. En del af disse transporter kan planlægges, men en del er bestemt af transportøren og ikke af ansøger.

Transporter kan være en væsentlig kilde til støj og mulige gener for omkringboende. For at mindske risikoen for gener i forbindelse med transporter med tung trafik, er der sat vilkår om, at disse skal foregå ved hensynsfuld kørsel og så vidt muligt planlægges til hverdage mellem kl. 7.00 og 18.00. Der er dog i husdyrbrugloven ikke hjemmel til at fastsætte vilkår for transporter på offentlig vej, eller til at sætte spørgsmål vedr. belastning af det lokale vejnet. Færdsel på offentlig vej reguleres i henhold til færdselsloven og håndhæves af politiet.

[4] Bekendtgørelse om forebyggelse og bekæmpelse af rotter, nr. 1723 af 17.12.2017

Ansøger har oplyst at udvidelse af bedriften samlet set giver 220 ekstra transporter om året fordelt på 100 transporter ekstra ved ind og udlevering af grise, 50 med foder og 70 transporter med gylle.

3.4.5 **Støj fra anlæg og maskiner**

Støj fra staldanlægget kan deles i to, dels periodisk støj f.eks. fra pumpning af gylle, levering/afhentning af dyr og udbringning af husdyrgødning og dels støj af mere vedvarende karakter fra dyrene, ventilationsanlæg, samt blanding/transport af foder. Der kan forventes spidsbelastninger med støj i forbindelse med ind-/ og udlevering af grise.

I modsætning til fluer, støv og lignende er der helt klare retningslinjer for måling af støj og dermed for fastsættelse af grænseværdier for, hvornår en gene er væsentlig eller uvæsentlig. Grænseværdierne skal ikke overholdes på landbrugsarealer, men i skel til nabobeboelsernes opholdsarealer. Grænseværdierne for forskellige områdetyper fremgår af vejledning fra Miljøstyrelsen nr. 5/1984 Ekstern støj fra virksomheder.
Ved naboerne rundt om husdyrbrug er der normal praksis, at der skal fastsættes støjgrænser svarende til områdetype 3: Områder for blandet bolig- og erhvervsbebyggelse, centerområder (bykerne).

Ved vurdering af om bedriften vil kunne overholde støjgrænserne, er der taget hensyn til bedriftens placering og afstande til naboer.

Tabel 7. Støj

Type	Placering	Driftstid	Tiltag til begrænsning af støj
Ventilationsanlæg	I kip	Hele døgnet	Efterses og renses
Stalde og dyr	I staldene	Ca. kl. 06.00-15.30 alle dage. Løbeafdeling 7-20	Begrænset støj uden for bygning
Foderanlæg	Hjemmeblanderi placeret i tilknytning til stalden	Kan køre hele døgnet, men det hele foregår indendørs	Kan ikke høres uden for bygningen
Kørsel med maskiner	Lastbil med gylle fra bedrift til udspredningsarealerne Kornvogn fra arealer til siloer og lign.	I højsæsonerne hele døgnet.	Der tages hensyn til naboer i forbindelse med gylleudbringning

Det vurderes, at alle grænser for tilladelig støj og rystelser vil kunne overholdes, og der vil kun i meget få tilfælde opstå væsentlige støjgene fra transporterne.

Der er indsat vilkår om maksimalt tilladelig støj og vilkår om, at der kan kræves udført støjmåling og/eller –beregning. Måling og/eller beregning skal udføres af godkendt firma og jf. de af miljøstyrelsens fastsatte retningslinjer. Kontrol af støjen vil kun komme på tale, hvis der opstår begrundet mistanke om, at de fastsatte maksimale støjgrænser er overtrådt.

Miljøtilladelsen omfatter kun de støjende aktiviteter, der er direkte knyttet til husdyrproduktionen. Dvs. at markdriften ikke indgår i en evt. støjmåling/-beregning, kørsel på offentlig vej indgår heller ikke. Derimod indgår kørsel med gylle, foder o.l. inde på selve bedriften.

Guldborgsund Kommune vurderer på baggrund af afstande til omkringboende og overholdelse af de stillede vilkår, at støjen fra bedriften vil kunne overholde Miljøstyrelsens retningslinjer.
Vibrationer og lavfrekvent støj vurderes at være af et omfang, der ikke vil være til væsentlig gene for naboer.
På baggrund heraf vurderer kommunen, at støj fra bedriften ikke forventes at give anledning til væsentlige støjgener for de omkringboende.

3.4.6 **Støv fra anlæg og maskiner**

Støv forekommer primært i forbindelse med håndtering af halm og foder samt kørsel med traktor og maskiner.

Ved fornuftig håndtering af halm og foder og hensynsfuld kørsel forventes der ikke at være væsentlige støvpåvirkninger uden for bedriften.

Der vil være støv fra dyrene, normalt dog ikke i et omfang, så det opleves uden for staldene. Foderhåndtering foregår indendørs. Støvet minimeres desuden som følge af omhyggeligt management.

Der er sat vilkår om, at bedriften ikke må medføre støvgener uden for bedriftens areal. Det er Guldborgsund Kommune, som i givet fald afgør om eventuelle gener er væsentlige eller ej.

Al transport til og fra bedriften skal, for at begrænse støvgener, foregå ved hensynsfuld kørsel. Samtidig skal alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, så omgivelserne påvirkes mindst muligt.

3.4.7 **Lys**

Der vil ved den normale daglige drift ikke være arbejdsprojektør på bedriften.

Der er indsat vilkår om, at det ved indretning og drift af bedriften skal sikres, at naboer ikke generes af lys fra vinduer, porte, køretøjer og lignende.

3.5 GØDNINGSPRODUKTION OG -HÅNDTERING

3.5.1 **Gødningstyper og mængder**

Gødningsproduktionen på bedriften er beregnet ud fra normtal fra Århus Universitet, og består af gylle.

Mængden af den producerede gødning er estimeret til 5.895 m^3 gylle fra smågrisene og 1.537 m^3 gylle fra slagtesvinene.

Med indførsel af stipladsmodellen fastsættes ammoniakemissionen fra bedriftens gødningslagrer med udgangspunkt i overfladearealerne.
For at sikre at beregningsforudsætningerne for ammoniak fra stalde og lagrer fastholdes, er der stillet vilkår om at stalde og gødningslagrer indrettes og drives som angivet, det vil sige at husdyrgødningen skal håndteres som gylle.
Ønskede fysiske ændringer i gødningslagrer skal forelægges Guldborgsund kommune til vurdering for eventuel godkendelsespligt inden ændringerne foretages.

3.5.2 **Flydende husdyrgødning, opbevaring**

Der er gylleproduktion i samtlige staldanlæg, og gyllen ledes til forbeholder hvorfra det afhentes af Nysted Biogas. Den afgassede biomasse leveres retur til gyllebeholderne på bedriften.

Nedenstående tabel viser en oversigt over beholdere til flydende husdyrgødning på bedriften:

Tabel 8. Opbevaring af flydende husdyrgødning

Lageranlæg	**Overflade-areal, m²**	**Overdækning**	**Volumen m³**	**Byggeår**
Gyllebeholder 1	185	Flydelag	840	1992
Gyllebeholder 2	345	Flydelag	1.400	1998
Gyllebeholder 3 (ny)	747	Teltoverdækning	3.000	
I alt	1.277		5.240	

Der er stillet vilkår om et maksimalt samlet overfladeareal på gyllebeholdere svarende til 1.277 m^2, da dette indgår som forudsætning for beregning af ammoniakemissionen fra bedriften.

Opbevaringskapacitet

Den årlige produktion af flydende husdyrgødning er beregnet til ca. 7.432 m^3. Denne mængde inkluderer rengøringsvand og drikkevandsspild fra staldene. Der opsamles ikke overfladevand/regnvand fra vaskeplads eller andre befæstede arealer til opbevaring i gødningsbeholdere.

Ifølge ansøgningsmaterialet er der en samlet opbevaringskapacitet for bedriften på 5.240 m^3, hvilket svarer til 8,4 måneders opbevaring.

Husdyrgødningsbekendtgørelsens anbefaling om tilstrækkelig opbevaringskapacitet er 9 måneders tilførsel. Retningslinjerne er således ikke overholdt.

Der er fastsat vilkår om, at der på bedriften som minimum skal være en opbevaringskapacitet svarende til 9 måneder. Begrundelsen for dette vilkår er, at anbefalingerne jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen kun er vejledende og ikke et krav. Men i og med al rågylle leveres til biogasanlæg er det at betragte som fast aftale om afsætning af evt. overskydende gylle, så bedriften til enhver tid har tilstrækkelig opbevaringskapacitet.

Håndtering af gylle

For at sikre, at der kan ske en forsvarlig overpumpning af gylle til og fra gyllebeholder, samt til gyllevogn, er der sat vilkår om, at der skal benyttes gyllevogne med egen påmonteret pumpe med returløb. Alternativt skal der være læsseplads ved gyllebeholderne. Evt. læsseplads skal udføres i henhold til Landbrugets Byggeblad for læsseplads for gyllevogne GR-nr. 103.11-2 fra juli 1987. Afløbet/pumpebrønden skal være dimensioneret således, at også et større spild kan opsamles, hvilke der er stillet vilkår om. For at sikre, at læssepladsens opsamlingskapacitet ikke er opbrugt af regnvand, er der ligeledes vilkår om, at pumpesump tømmes for regnvand før der foretages overpumpning af gylle. Læssepladsen skal renses ved arbejdsdagens ophør de dage, hvor der afhentes gylle. Rensningen skal være så grundig, at regnvand, der falder på pladsen ikke forurenes med gylle, men frit kan løbe ud over kanten og sive ned.

For at minimere risikoen for udslip af gylle i forbindelse med pumpning er der sat vilkår om, at der ved enhver overpumpning mellem gyllebeholder og –vogn skal være opsyn med overpumpningen. Kravet er stillet, for at forhindre, at der sker forurening med gylle, ved at vognen overfyldes eller andre uheld.

Der foretages ikke behandling af husdyrgødning i form af separationsanlæg, forsuring eller lignende på bedriften. Se nærmere herom i afsnit omhandlende BAT.

3.6 BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT) OG BEGRÆNSENDE FORANSTALTNINGER

Et husdyrbrug bør til stadighed søge at begrænse forurening ved at indføre og gøre brug af den bedste tilgængelige teknik til at nedbringe eventuelle miljøpåvirkninger og gener fra stalde, husdyrgødningsopbevaringsanlæg m.m.

Gennem husdyrbrugloven pålægges den enkelte landmand at redegøre for brugen af den bedst tilgængelig teknologi (BAT) og eventuelt reducere miljøbelastningerne fra husdyrproduktionen ved anvendelse af BAT.
Ved begrebet "tilgængelig teknik" menes, at teknikken ved afvejning af økonomiske udgifter og fordele skal være mulig at anvende i landbrugssektoren som helhed. I begrebet "tilgængelig" ligger en indbygget afvejning mellem mål og midler (proportionalitet), men det skal afvejes på sektorniveau og ikke på bedriftsniveau.

Det niveau miljøbelastningen kan nedbringes til ved hjælp af BAT supplerer det fastlagte beskyttelsesniveau. Beliggenheden af bedriften i et særligt følsomt område skærper ikke kravet til BAT.

Overholdelse af BAT er i denne miljøtilladelse vurderet med udgangspunkt i retningslinjer i MST's vejledning, BREF-dokumenter ("BAT reference documents").

BAT er en retslig standard, der ændrer sig i takt med den teknologiske udvikling.

BAT-kravene vurderes forskellige for nybyggeri/omfattende renovering, hvor moderne teknologi ofte kan implementeres forholdsvis billigt, i forhold til eksisterende bygninger, hvor implementering kan være dyr eller ligefrem umulig.

For tilladelser efter § 16 b er det dog kun ammoniakfordampning fra stald og lager, der skal vurderes i forhold til BAT.

3.6.1 **Ammoniak**

Ammoniakemission fra bedriften kan mindskes ved at begrænse dyrenes udskillelse af kvælstof, begrænse tabet af ammoniak fra husdyrgødningen i stald og/eller lager eller at opsamle ammoniak fra luften ved rensning. Dette kan gennemføres ved at anvende forskellige teknikker/teknologier hver for sig, eller i kombination med hinanden.

Den maksimale ammoniakemission fastlægges på baggrund af fastlagte grænser jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. I ansøgningssystemet husdyrgodkendelse.dk beregnes det niveau for samlet ammoniakemission, som på godkendelsestidspunktet er vurderet BAT for den pågældende produktion. BAT-beregningen er bindende for kommunen, dog med mulighed for gennemførsel af konkrete supplerende vurderinger, hvis der findes særlige behov herfor.

Det er op til den enkelte bedrift at beslutte, hvilke virkemidler der tages i brug for at overholde kravet til maksimal ammoniakemission fra stald-/og gødningslager. Det er dog et krav, at de anvendte virkemidler er anført på Miljøstyrelsens teknologiliste.

Jf. beregning i husdyrgodkendelse.dk skema 265067, version 2, vil det være proportionelt at stille krav om overholdelse af et samlet ammoniakemissionsniveau på 3.673 kg NH_3-N pr. år.

Den faktiske ammoniakemission fra bedriften er beregnet til 3.497 kg NH_3-N pr. år, og ligger dermed 176 kg under BAT-niveauet. Krav til overholdelse af BAT i relation til ammoniak er dermed overholdt.

Ammoniakemissionsniveauet er overholdt ved anvendelse af de angivne staldsystemer, dyretyper, m^2 produktionsareal/overfladeareal på gødningslagre. Eneste ammoniakreducerende tiltag der er medtaget i ansøgningen, er teltoverdækningen på den nye gyllebeholder. I staldafsnittet fra 2014 og i det nye staldafsnit er der installeret gyllekøling, men da det ikke er indskrevet i ansøgningen, er det ikke medtaget i miljøgodkendelsen.

For at sikre, at ansøger i praksis lever op til den fastlagte emissionsgrænseværdi, som er vurderet opnåeligt ved BAT, er der stillet vilkår om, at bedriften skal indrettes og drives som ansøgt.

3.7 EGENKONTROL, DOKUMENTATION OG SYSTEMATISK OVERVÅGNING

For at kunne dokumentere at miljøtilladelsen og lovgivningen overholdes skal følgende være til rådighed på kommunens forlangende:

- Dokumentation for dyretype f.eks. via gødningsregnskab, produktions-/effektivitesrapporter el.lign.
- Registrering af årligt forbrug af el og vand.
- Dokumentation for bortskaffelse af affald.
- Logbog over eftersyn, rengøring og service af ventilation og andre mekaniske anlæg.
- Dokumentation for 10 års beholderkontrol og logbog over flydelag.
- Logbog over uheld, der har medført forurening.

Dokumentationen for egenkontrollen skal have en sådan form, at den tydeligt viser, at vilkårene i miljøtilladelsen er overholdt.

Dokumentation for overholdelse af vilkårene skal opbevares i mindst 5 år. Guldborgsund Kommune skal ved tilsyn og kontrol have adgang til den nævnte dokumentation.

Alle vilkår er stillet for at sikre, at forudsætningerne for miljøtilladelsen og frivillige tiltag gennemføres og overholdes. Dette vurderes nødvendigt, da det danner grundlag for vurdering af, at der kan meddeles miljøtilladelse uden, at den ansøgte produktion vil få væsentlig indflydelse på miljøet eller omkringboende.

3.8 ALTERNATIVE LØSNINGER OG 0-ALTERNATIV

3.8.1 **Alternative løsninger**

Ansøger har valgt at placere den nye stald i forlængelse af eksisterende staldanlæg. Der bygges mod vest, da det giver den bedste interne logistik for bedriften.

Det er Guldborgsund Kommunes vurdering, at der ikke vil være alternative placeringer af den nye stald, som vil være bedre end det ansøgte projekt.

3.8.2 **0-alternativ**

Et 0-scenariet på bedriften vil betyde, at der ikke sker en nødvendig udvikling, og at den løbende tilpasning af bedriften med udnyttelse af den bedst tilgængelige teknologi ikke vil finde sted. Samtidig vil den nødvendige økonomi til opretholdelse af produktionen ikke være til stede på længere sigt.

3.9 HUSDYRBRUGETS OPHØR

I forbindelse med ophør har ansøger oplyst, at der vil blive truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at overlevere bedriften i forsvarlig miljømæssig tilstand.

- Gyllebeholderne vil blive tømt.
- Foderrester vil blive fjernet.
- Oprydning vil foregå i overensstemmelse med gældende lovgivning.
- Hvis besætningen bliver ramt af en sygdom, der af veterinærmyndighederne kræver karantæne eller nødslagtning af dyrene, vil det foregå i overensstemmelse med gældende lovgivning på området.

4 OFFENTLIGHED OG HØRING

Grænseoverskridende virkning

Jf. § 74 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen skal kommunen vurderer, om driften af det ansøgte vil kunne få en væsentlig indvirkning på miljøet i en anden medlemsstat.

Guldborgsund Kommune vurderer, at omfanget af det ansøgte ikke giver anledning til væsentlige påvirkninger på miljøet i en anden medlemsstat, og derfor ikke er omfattet af krav om offentlig høring forud for behandlingen af ansøgningen.

Udkast i høring/naboorientering

Udkastet til miljøtilladelse er sendt i forhøring hos ansøger og ansøgers konsulent.

Udkastet til miljøtilladelse har været i høring hos ansøger, ansøgers konsulent, naboer samt øvrige parter i 2 uger med høringsfrist den 29. oktober 2026 jf. § 56 i husdyrloven.

Øvrige parter omfatter de nærmeste naboer, som eventuelt kan blive berørt af, at dyreholdet udvides. Omfanget af høringsparter i området omkring bedriften er udvalgt på baggrund af en beregnet konsekvensafstand på 974 meter

Der er ikke gennemført høring af ejere af ejendomme, der matrikulært grænser op til bedriften Hiltvej 4, ud over de ovenfor anførte, da dette er vurderet af underordnet betydning.

Der er kommet 2 høringssvar i høringsperioden.
I høringssvarene gives der indsigelser mod mere trafik samt trafiksikkerheden. Fluegener, Lugt, Algevækst samt værdiforringelser af naboejendomme.

Guldborgsund Kommune har følgende kommentarer og vurderinger i forhold til høringssvarene:
Der er stillet vilkår til trafik vedr. tidspunkter. Der er ikke mulighed for at benytte en anden adgangsvej til Hiltvej 4. Færdsel på offentlig vej administreres af Politiet. Skader på vej eller lignende skal anmeldes til kommunens trafikafdeling.
Flue og lugt gener er generelt et tilsynsspørgsmål, som vil blive behandlet ved konkrete klager. Det bemærkes at husdyrbruget overholder de lovbestemte lugtgenekriterier. Algevækst og værdiforringelse er ikke emner, der kan behandles efter husdyrbrugloven.

Naboer har fået direkte uddybende svar på deres høringssvar.

Høringssvarene har ikke givet anledning til ændring i udkast til miljøtilladelse.

5 SAMLET VURDERING OG KONKLUSION

I henhold til de beregninger, der gennemføres i det elektroniske ansøgningssystem, kan produktionsudvidelsen gennemføres uden at overskride de beskyttelsesniveauer, der er udstukket i lovgivningen. Efter Guldborgsund Kommunes vurdering vil den ansøgte udvidelse af dyreholdet heller ikke give anledning til væsentligt ændrede forhold for naboerne, hverken hvad angår transport, støj, lugt, fluer eller det samlede visuelle indtryk af bedriften. Ved overholdelse af de vilkår miljøgodkendelsen er betinget af, er det endvidere Guldborgsund Kommunes vurdering, at plante- og dyreliv i området omkring produktionsanlægget, ikke vil blive påvirket i negativ retning.

Samlet er det Guldborgsund Kommunes vurdering, at der kan meddeles miljøtilladelse til den ansøgte udvidelse af bedriften, uden at det medfører væsentlige virkninger på miljøet. Ved overholdelse af vilkår i godkendelsen, har ansøger truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik. Samtidig kan bedriften drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, der er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Guldborgsund Kommune vurderer, at indretning og drift af bedriften kan ske i overensstemmelse med gældende regler. Yderligere er det vurderet, at driften kan gennemføres uden væsentlig påvirkning af miljøet, som dette er defineret i husdyrbrugloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000-områder eller yngle- og levesteder for arter optaget på Habitatdirektivets bilag IV.
Endelig er det Guldborgsund Kommunes vurdering, at der jf. oplysningerne i ansøgningsmaterialet er tænkt BAT ind i bedriftens indretning og drift i det omfang, BAT ikke strider mod proportionalitetsprincippet.

Der er gjort opmærksom på, at det er ansøgers eget ansvar at indhente relevante dispensationer og tilladelser efter anden lovgivning, hvis dette er påkrævet.

6 BILAG

Bilag 1: Udvidelse af smågriseproduktionen på "Kejsergaard"
Bilag 2: Naturnotat

Ansøgning om miljøgodkendelse efter Husdyrgodkendelseslovens § 16b

Udvidelse af smågriseproduktionen på "Kejsergaard" beliggende Hiltvej 4, 4891 Toreby L

1. Udgave juni 2026

A. Oplysninger om ansøger og ejerforhold 3

B. Oplysning om husdyrbruget og det ansøgte. 3

Indretning af stalde: 3
Ændringer i forbindelse med udvidelsen. 4
Gødningsproduktion og opbevaringskapacitet 4
Lokalisering 4
Faste afstandskrav 5
Ammoniakfordampning 5
Påvirkning af natur 5
Lugtemission og nabogener 5
Transporter 5
Støv, Støj, skadedyr og fluer 6
Energi 7
Vandforbrug 7
Spildevand 7
Affald og kemikalier 7
Driftsforstyrrelser og uheld 8

C1. Oplysninger om ejendommen 9

Husdyrbrugets ophør 9
BAT staldteknologi 10

Resume

I/S Holstenergaard ved Peder og Søren Holstener Larsen ønsker at opføre en tilbygning på ca. 1596m2 til den eksisterende smågrisestald på "Kejsergaard" beliggende Hiltvej 4, 4891 Toreby L. I tilbygningen skal der være 4.100 stipladser til smågrise. Tilbygningen ønskes med henblik på at kunne opfede en større andel af pattegrisene fra den nærliggende soejendom på Hiltvej 3, for derved at forbedre økonomien i bedriften. "Kejsergaard" har en miljøgodkendelse fra 2012, hvortil der er meddelt tillæg i 2013 og 2014 og den lovlige produktion er i dag på 2.700 slagtesvin og 24.000 smågrise. Med den ansøgte udvidelse, kan der fremadrettet produceres yderligere 24.600 smågrise på ejendommen.

I den tidligere godkendelse blev der givet tilladelse til en gylletank på 1.400m3. Denne er imidlertid ikke blevet opført –i denne ansøgning ønskes den godkendte tank udvidet til 3.000m3 med teltoverdækning –dels for at sikre tilstrækkelig kapacitet til udvidelsen –dels for at have overkapacitet således, at gyllen kan udbringes senere om foråret, hvor der er gang i afgrøderne, for derved at opnå en optimal udnyttelse af gyllen.

Med det nye godkendelsesbekendtgørelse, der trådte i kraft 1. august 2017, skal ejendommens produktion fremadrettet alene vurderes efter størrelsen af produktionsarealet og ikke antallet af dyr.

Nedenfor findes de væsentligste oplysninger omkring driften på "Kejsergaard". Der er lagt vægt på de ændringer, der sker i forhold til den nuværende drift med referencer til den eksisterende miljøgodkendelse –Som det fremgår er alle afskæringskriterier i husdyrgodkendelseslovgivningen overholdt og produktionen drives på stedet med størst mulig hensyntagen til natur, naboer og omgivelser.

A. Oplysninger om ansøger og ejerforhold

Oplysninger om bedriften og ejerforhold fremgår af IT-ansøgningssystemet.

B. Oplysning om husdyrbruget og det ansøgte.

Indretning af stalde:

- I den gamle slagtesvinestald er der 378 stipladser til slagtesvin på delvis spaltegulv 25-50% fast gulv.

-I den ombyggede sostald er 351 stipladser til slagtesvin på delvis spaltegulv 50-75% fast gulv og 1.292 stipladser til smågrise i 2-klimastald. Der er i IT-ansøgningssystemet valgt en flekskategori, der indeholder dette.

I den nyeste tilbygning er der 2.400 stipladser og den ansøgte tilbygning er der 4.100 stipladser til smågrise i 2-klimastald.

Omregnet til produktionsareal svare det til, at 70% af stalden er produktionsareal i de to gamle /ombyggede staldafsnit, mens produktionsarealet er 80% af staldafsnittene i den seneste tilbygning og den ansøgte.

I tilknytning til staldene er der lade med foderopbevaring og egen fodercentral til hjemmeblandet foder.

Der henvises i øvrigt til situationsplanen fra den tidligere miljøgodkendelse.

Ændringer i forbindelse med udvidelsen.

Den nye forlængelse af stalden er på ca. 60,9 x 26,2 m. Udvidelsen vil blive udført i dimensioner og farvevalg, der svarer til det øvrige byggeri med søsten og eternittag.

Den tidligere godkendte gylletank på 1.400m3 –der endnu ikke er opført ændres til en tank på 3.000m3 vest for de eksisterende gylletanke og skjult bag den nye bygning med teltoverdækning på den nye gyllebeholder.

Gødningsproduktion og opbevaringskapacitet

Der er i tilknytning til driftsbygningerne 2 eksisterende gyllebeholder på hhv. 820m3 og 1.400 m3. De er opført i grå betonelementer og ligger ca. 2-2,5 m over terræn. Derudover etableres der som sagt en ny gyllebeholder på 3.000 m3 i tilknytning til de andre tanke, den nye gyllebeholder etableres med teltoverdækning.

Oversigt over husdyrbrugets opbevaringsanlæg:

Beholder	**Type**	**Overdækning**	**Kapacitet, m3**
Gyllebeholder 1	Betonbeholder	Flydelag	840
Gyllebeholder 2	Betonbeholder	Flydelag	1.400
Ny gyllebeholder 3	Betonbeholder	Flydelag	3.000
Samlet kapacitet			5.240

Smågrisene producerer årligt ca. 5.985m3 gylle og slagtesvinene producerer 1.537m3 gylle. Det betyder at der på ejendommen er 8,4 mdrs. kapacitet + det der kan være i kanalerne under gulvene.
Gyllen leveres til biogasanlæg og returneres herefter til ejendommens egne beholdere på hiltvej 4, 4891 Toreby L, samt tre øvrige beholdere ejet af ansøger, placeret på Toreby Østergade 12 og 16, 4891 Toreby L, med en samlet kapacitet på 2.530 m3. Derudover lejes en gyllebeholder på Bymarken 9, 4891 Toreby L, med en kapacitet på 2.250 m3 til levering fra biogasanlægget. Den samlede opbevaringskapacitet vurderes dermed at være tilstrækkelig.

Lokalisering

Husdyrbrugets anlæg er beliggende 1200m vest for Toreby, i åbent landbrugsområde med god afstand til naboer.

Der er ikke beskyttelseslinier eller byggelinier, der påvirker det ønskede byggeri, dog er ejendommen omfattet af skovbyggelinje og kystnærhedszonen, der dog ikke er i spil da byggeriet er erhvervsmæssigt nødvendigt.

Faste afstandskrav

Bedriftens overholder nedenstående afstandskrav:

- Ikke almene vandforsyningsanlæg (25 m
- Almene vandforsyningsanlæg (50 m)
- Vandløb (herunder dræn) og søer (15 m)
- Levnedsmiddelvirksomhed (25 m)
- Beboelse på samme ejendom (15 m)
- Naboskel (30 m)
- Eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde (50 m)

Ammoniakfordampning

I ansøgningssystemet regnes der på forøgelse af ammoniakfordampning over en 8 års periode. Her indgår derfor også den udfasning af soproduktionen, der skete i forbindelse med miljøgodkendelsen i 2012.

Ammoniakfordampningen og BAT-emissionskrav udregnes i det digitale ansøgningssystem hvor i det ses at BAT-kravet er overholdt med 174kg ammoniak N.

Påvirkning af natur

Der er ikke meget natur omkring "Kejsergaard". Af størst betydning er der 785m mod nord et Natura 2000 område, som totalt belastes med 0,2kg ammoniak N fra produktionen. Da der er en anden ejendom, der påvirker dette område, er det fastsatte afskæringskriterium maks. 0,4 kg ammoniak N/ha. Kravet er dermed overholdt. Der er oprettet 4 andre naturpunkter i IT-ansøgningssystemet bl.a. en sø mod syd –her viser beregningerne, at der ikke er nogen påvirkning fra den ansøgte produktion.

Lugtemission og nabogener

Lugtgenerne fra den ansøgte produktion beregnes til 243m for nabo; 496m til samlet bebyggelse og endelig 698m til by. Der er konkret 378m til nabo på Guldborgvej 11 og 364m til nabo på Hiltvej 2; der er 1.357m til samlet bebyggelse ved Toreby Vestergade og endelig 1.221m til den udlagte byzone ved Toreby.

Den ansøgte udvidelse overholder således samtlige lugtgenekriterier.

Transporter

Med udvidelsen er der også et øget behov for transport til og fra ejendommen. Da der er langt til omboende forventes ingen støv eller støjgener i forbindelse med transporterne. Der kan undtagelsesvis forekomme transporter på alle tider af døgnet, men så vidt muligt planlægges transport inden for normal arbejdstid.

Tidsrummet for udkørsel med husdyrgødning planlægges normalt at foregå i hverdagene, og vil hovedsageligt foregå om foråret og om efteråret.

Den ønskede ændring af produktionen giver samlet set 220 ekstra transporter om året fordelt på 100 transporter ekstra ved ind og udlevering af grise; 50 med foder og 70 transporter med gylle.

Støv, Støj, skadedyr og fluer

I forbindelse med udvidelsen vil der komme en større husdyrproduktion på ejendommen, dette vil kunne give et lidt højere støv- og støjniveau inden for ejendommens grænser.
Fluer bekæmpes efter gældende regler, og der er ikke et generelt flueproblem på ejendommen i dag, hvilket det heller ikke forventes at komme i fremtiden.

Problemer med støv kan hovedsageligt opstå ved håndtering af foder. Foderhåndteringen foregår dog kun indendørs.

Støj fra staldanlægget vil kunne forekomme fra dyr og staldmekanik samt interne og eksterne transporter til og fra ejendommen. Der vil være begrænset støj fra dyr og foderanlæg uden for bygningerne.

Herunder

- Spidsbelastning af støj i forbindelse med ind- og udlevering af grise.
- Almindelig støj fra den daglige pasning af grisene.

Type	**Placering**	**Driftstid**	**Tiltag til begrænsning af støj**
Ventilationsanlæg	I kip	Hele døgnet	*Efterses og renses
Stalde og dyr	I staldene	Ca. kl. 06.00-15.30 alle dage – løbeafdeling 7-20	*begrænset støj uden for bygning
Foderanlæg	Hjemmeblanderi placeret i tilknytning til stalden	Kan køre hele døgnet, men det hele foregår indendørs	*kan ikke høres uden for bygningen
Kørsel med maskiner	Lastbil med gylle fra ejendom til udspredningsarealerne Kornvogne fra arealer til siloer og lign.	I højsæsonerne – hele døgnet	* Der tages hensyn til naboer i forbindelse med gylleudbringning

** Generelt forventes støjen fra anlægget at være mindre end miljøstyrelsens angivelser (55 dag/ 45 aften / 40 nat dbA).*

Foder opbevares i siloer, hvor det ikke er muligt for skadedyr at komme ind. Soya, fedt og mineraler opbevares i foderladen. Foderladen rengøres jævnligt.

Regelmæssig rengøring af stalde og opbevaringsanlæg til foder vil være med til at begrænse gener fra skadedyr.

Der sørges for at der ikke er uhygiejniske forhold ved de døde dyr, som opbevares overdækket.

Fluer bekæmpes ved rovfluer. Bekæmpelse af rotter foregår via fast aftale med bekæmpelsesfirma.

Energi

Ejendommen er i forbindelse med seneste miljøgodkendelse gennemgået af en energikonsulent, og der er således i videst muligt omfang optimeret på at reducere energiforbruget. Med den ansøgte udvidelse vil energiforbruget på Kejsergaard forventes at være på ca. 210.000kWh.

Vandforbrug

Behovet for drikkevand på ejendommen øges i takt med dyreholdets størrelse med den ønskede udvidelse forventes at være et forbrug på ca. 9.100 m3 årligt.

Spildevand

	Før	Efter	Ledes til
Drikkevandsspild og vaskevand fra stalde	243	315	Gyllebeholder

Drikkevandsspild og vaskevand fra stalde tilledes gyllebeholderen og er medregnet i norm for gyllemængde.

Husspildevand og spildevand fra kontor og mandskabsrum i stald føres til septiktank.

Affald og kemikalier

Døde dyr opbevares overdækket på fast areal/kølecontainer og afhentes 1 gang ugentligt eller efter behov. Døde dyr afhentes af DAKA og normalvis indenfor 24 timer efter anmeldelse, hvis ikke det er op til weekend eller helligdag. Afhentnings-tidspunktet vil normalvis være inden for en normal arbejdsdag. Placering af døde dyr er ude ved vejen, som vist på situationsplanen fra den tidligere godkendelse.

For øvrigt affald gælder, at det sorteres og køres på genbrugsplads.

Fast affald

Type	Nu drift	Ansøgt	Opbevaring	Bortskaffelse
Papir, pap, EAK kode 15 01 01, Plastik EAK kode 02 01 04	200	260	I sække i halmlade	Genbrugsplads
Tomme spraydåser EAK kode 16 05 04	30	40	I sække i halmlade	Genbrugsplads
Jern				

Beskrivelse af kemikalier generelt

Type	Nu drift	Ansøgt	Opbevaring	Bortskaffelse
Emballage fra sprøjtemidler EAK kode 0020108	0	0		
Sprøjtemiddelrester EAK kode 20 01 19	0	0		
Spildolie EAK kode 20 01 26	0	0		
Veterinært affald (kanyler, tomme	10	13	I bokse	Genbrugsplads

medicin flasker) EAK kode 18 01 03				

Veterinær artikler og kemikalier
Medicin opbevares i køleskab på kontor.
Desinfektion til stalde opbevares i foderlade.

Olie og kemikalier
Der er 1 olietank i stuehuset på 1200l

Driftsforstyrrelser og uheld

Beskrivelse af risici
- Uheld med gylleudslip.
- Der vil kunne forekomme strømsvigt i staldanlægget.
- Der vil kunne forekomme fejl i foderblandingerne.
- Uheld med olie

Beskrivelse af mulige uheld
- Lækage på pumperør
- Strømsvigt slukker ventilation.

Beskrivelse af gener i forbindelse med uheld
- Ved et gylleudslip kan der ske forurening til vandmiljøet.
- Ved et strømsvigt vil den mekaniske ventilation slukkes. Umiddelbart kan det give øget lugt og ammoniakfordampning fra staldene.
- Fejl i foderblandinger vil kunne give overdoseringer af næringsstoffer til gene for både dyr og miljø.
- Uheld med olie og kemikalier vil kunne forurene miljøet.

Beskrivelse af risikominimering
- Pumpning af gylle vil altid være under opsyn.
- Der er trykfaldsalarm på gylleledning til slangeudlægger
- Gyllebeholdere tømmes ca. 1 gang årligt og tjekkes for revner mv.
- Der udføres 10 års gyllebeholder kontrol.
- Ved strømsvigt er der automatisk nødopluk i alle staldafsnittene, og der er automatisk opkald til flere mobiltelefoner.
- Der udarbejdes 1 gang årligt foderplan, for optimering af effektivitet og miljø.
- Olietanke er godkendt og kontrolleres jævnligt.
- Medicin opbevares i aflåst rum
- Der udarbejdes en beredskabsplan for ejendommen, og denne skal følges.
- Ved uheld med gylle eller olie-/kemikalier kontaktes den lokale miljøvagt og der vælges de bedste oprydnings-/forebyggelsesforanstaltninger, således at gene og risiko for forurening bliver mindst mulige (f.eks. opdæmning med halmballer, jord el. lign.).
- Alle medarbejdere er udstyret med en mobiltelefon, ved et evt. uheld der kan have miljømæssige konsekvenser kontaktes kommunens miljøvagt, eller der ringes 112.

Beskrivelse af egen kontrol
Forslag til egenkontrol- følgende punkter anført til egenkontrollen på husdyrbruget.

- Eventuelle produktionsrapporter (P-kontrol) gemmes i 5 år.

- Eventuelle opgørelser over foderforbrug (E-kontrol) gemmes i 5 år.
- Dyrlægerapporter opbevares i elektronisk til stalden og gemmes 5 år.
- Registrering af udbringning af husdyrgødning mv. på grundlag af lovgivning omkring planteproduktion gemmes i 5 år.
- Der føres jævnligt tilsyn med diverse funktioner af stald, ventilationsanlæg samt med foderanlæg og -stationer.
- Gyllebeholder og rør efterses jævnligt, og vil som minimum blive kontrolleret i forbindelse med beholderkontrollen hvert 10. år.

C1. Oplysninger om ejendommen

Husdyrbrugets ophør

Hvis ejendommen i mod al forventning inden for den nærmeste årrække skal nedlukkes, vil gyllebeholderene blive tømt, og foderrester vil blive fjernet. Oprydningen vil foregå i overensstemmelse med gældende lovgivning. Såfremt besætningen bliver ramt af en sygdom der af veterinærmyndighederne kræver karantæne eller nødslagtning af dyrene, vil det foregå i overensstemmelse med gældende lovgivning på området.

Management og BAT

- Ejendommen drives efter princippet "godt landmandskab".
- Bedriftens evt. medarbejdere bliver løbende uddannet gennem kurser, efteruddannelse og deltagelse i erfa-grupper.
- Medarbejderne vil blive orienteret om ejendommens miljøgodkendelse og være bekendt med vilkårene i miljøgodkendelsen.
- Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug. Ikke genbrugbart affald køres i deponi på den lokale genbrugsplads.
- Rengøring i og omkring ejendommen foretages jævnlig for at undgå uhygiejniske forhold og for at nedsætte risikoen for tilhold af eventuelle skadedyr, samt for at mindske risikoen for lugtgener for omkringboende.
- Vand- og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med ejendommens regnskab.
- I ejendommens effektivitetskontroller registreres desuden foderforbrug, produktionsresultater og lign.
- Der udarbejdes en beredskabsplan, der beskriver forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier og gylle, brand mv.

<u>BAT opbevaring og udbringning af husdyrgødning</u>
Det er BAT af sikre tilstrækkelig opbevaringskapacitet og at udbringe gødning i henhold til Husdyrgødningsbekendtgørelsen. Dette er gjort ved at opføre en ekstra gylletank.
Det er BAT for opbevaring af gylle at gyllebeholderne efterlever kravene i BREF-dokumentet. Dvs. at beholderen er en fast tank, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Sider og bund er tætte og korrosionsbeskyttede. Tanken tømmes ca. 1 gang årligt for inspektion og evt. reparationer. Opbevaring af svinegylle i gylletank, opfattes som BAT. Der er fastsat en lang række lovregulerede forhold der er med til at sikre lav ammoniakfordampning, og sikre lækager. Disse regler indebærer bl.a. 10 årig beholderkontrol.

<u>BAT ammoniak</u>

Husdyrbrugets tab af ammoniak til omgivelserne beregnes som summen af emissionen fra stalde og opbevaringsanlæg. Beregningen af emissionen baseres på oplysninger om husdyrholdet, staldanlæg opbevaring af husdyrgødning.

Ammoniakemissionen beregnes i it-systemet, hvor der også udføres en beregning af den maksimal tilladte emission, som er opnåelig ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT beregning).

BAT emissionskrav for ammoniak:

Med overholdelsen af BAT med 174 kg, er der reelt ikke behov for at undersøge andre muligheder for at overholde BAT, idet det ikke vurderes som proportionalt.

Ansøger har dog valgt at have gyllekøling i stalden fra 2014 og i den nye tilbygning med henblik på at mindske ammoniak og lugt og samtidigt minimere behovet for olie til opvarmning.

Vandteknologi på anlæg (BAT)
Ifølge BREF der vedrører fjerkræ og svineproduktion, anvendes der BAT når der er anvendes højtryksrensning til vask af stalde, og når drikkenipler er placeret over trug.
- Der foretages højtryksvask af stalde mellem hvert hold af grise.
- Drikkenipler placeres over fodertrug, så spild undgås.
- Stalde sættes i blød inden vask, hvilket nedsætter forbruget af vand.
- Drikkevandsnipler mm efterses og udskiftes når det skønnes nødvendigt.
- Vandforbruget registreres og moniteres løbende for at forebygge spild og for at undgå at ødelagte vandrør ikke opdages.

Energiteknologi på ejendommen (BAT)
Ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF), der vedrører fjerkræ og svineproduktion, anvendes der BAT, når der er etableret (delvis) lavenergibelysning, eftersyn og rengøring af ventilatorer, temperaturstyring, der sikrer temperaturkontrol, og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation.
- Der er lav-energiventilation i alle stalde.
- Der sørges for jævnlig inspektion og rengøring af ventilationskanaler og ventilatorer.
- Der sørges for, at unødig belysning og andet energispild undgås.
- Der vil ved den normale daglige drift ikke være arbejdsprojektør på ejendommen.

BAT staldteknologi
Stalde er indrettet med delvist fast gulv og spalter i gødearealet, hvilket er BAT.

Dyrevelfærdskravene til rode- og beskæftigelsesmateriale opfyldes i overensstemmelse med lovkrav med halm.

Dyrene er opdelt efter deres cyklus. Dette giver en målrettet fodrings- og temperatur strategi til de enkelte grupper. Når det enkelte dyr bliver fodret efter dets behov, giver det en mindre udskillelse af N og P i gødningen. Dette sammenholdt med god management og en god hygiejne i staldene, vil det kunne begrænse lugt og ammoniak.

Drikkenipler tjekkes ofte og udskiftes, hvis de drypper.

Renholdelse og vedligeholdelse af ventilation og foderanlæg vil holde energiniveauet på et acceptabelt niveau.

BAT foder

Der er meget fokus på fodring, idet foderingen er essentiel for dyrenes tilvækst. Der udfodres 3 blandinger svarende til alderen på dyrene.

I forbindelse med effektivitetskontrol og optimering af produktionen bliver ejendommens foderforbrug nøje gennemgået, således at fodereffektiviteten optimeres, samtidig med at der tages hensyn til prisudvikling på foder. Som udgangspunkt vil der blive anvendt foder med optimeret indhold af råprotein og fosfor.

- Foderplaner udarbejdes i samarbejde med foderkonsulent, og det sikres, at der anvendes den for ejendommen bedste viden inden for svinefodring.
- Mindst 1 gang årligt gennemgås foderplaner for optimeringer, fejl, mm. Herefter justeres foderplanerne løbende.
- Foderet indeholder et fosfor- og råproteinindhold inden for de vejledende niveauer.
- Foderet er tilpasset til de enkelte dyregrupper og vægtintervaller, så der ikke opstår unødigt overforbrug af hverken næringsstoffer, fosfat eller hjælpestoffer.

Ansvarlig konsulent:

Miljøkonsulent Mikael Kirkhoff Samsøe
mks@vkst.dk
tlf.: 2146 7458

Miljøkonsulent Lotte Pihl Tell
lote@vkst.dk
tlf.: 2924 8931

Rådgivningsvirksomheden Velas, CVR: 30869052
Fulbyvej 15, 4180 Sorø, www.velas.dk

GULDBORGSUND

NATURVURDERING TIL § 16 B MILJØGODKENDELSE AF LANDBRUG

HILTVEJ 4, 4891 TOREBY L

GULDBORGSUND KOMMUNE
OKTOBER 2026

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.1 Påvirkning fra stald og lager 3
1.1.1 Ammoniakfølsom natur 3
1.1.2 Natura 2000-områder 8
1.1.3 Bilag IV-arter og andre sjældne og/eller beskyttelseskrævende arter 10

1.1 PÅVIRKNING FRA STALD OG LAGER

1.1.1 **Ammoniakfølsom natur**

Ammoniakfølsom natur er jf. husdyrlovens § 7 opdelt i tre kategorier.

Kategori 1-natur

Denne kategori omfatter de ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper, som indgår i udpegningsgrundlaget for området og er kortlagte af Naturstyrelsen i forbindelse med Natura 2000-planlægningen. Naturtyperne fremgår af bilag 3, punkt D i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

For de Natura 2000-naturtyper, som endnu ikke er kortlagt som kategori 1-natur (primært søer), skal kommunen vurdere påvirkningen og eventuelt fastsætte vilkår om maksimal deposition af ammoniak. Dette kræver en konkret besigtigelse for at bestemme søernes naturtype.

Kategori 1-natur omfatter ligeledes heder og overdrev beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3 indenfor Natura 2000-områder, som ikke er nævnt ovenfor.

For kategori 1-natur gælder at den totale ammoniaktilførsel på naturområdet ikke må overskride følgende beskyttelsesniveau:

- 0,2 kg N/ha ved mere end 2 husdyrbrug (mere end 1 ejendom udover ansøger)
- 0,4 kg N/ha ved 2 husdyrbrug (ansøger samt 1 ejendom)
- 0,7 kg N/ha ved 1 husdyrbrug (ansøger)

Antallet af husdyrbrug ud over det ansøgte opgøres på følgende måde (kumulationsmodel):

- antal husdyrbrug over 150 kg NH_3-N pr. år indenfor 200 meter +
- antal husdyrbrug over 450 kg NH_3-N pr. år indenfor 200-300 meter +
- antal husdyrbrug over 750 kg NH_3-N pr. år indenfor 300-500 meter +
- antal husdyrbrug over 1.500 kg NH_3-N pr. år indenfor 500-1000 meter +
- antal husdyrbrug over 5.000 kg NH_3-N pr. år indenfor 1000-2500 meter.

Nærmeste kategori 1-natur i forhold til Hiltvej 4 er beliggende i/omkring Løgnor ca. 0,9 km nord for nærmeste anlæg på husdyrbruget, se kort 1. De to naturområder er begge kortlagte habitatnaturtyper henholdsvis 9160 ege-blandskov og 9130 bøg på muld. I en afstand af 1,1 – 1,4 km nord for husdyrbruget ligger nogle rigkær (habitatnaturtype 7230) samt flere områder med bøg på muld og ege-blandskov. Alle naturområderne ligger i Fuglebeskyttelsesområde 86 Guldborg Sund samt Habitatområde 152 Smålandsfarvandet nord for Lolland,

Guldborg Sund, Bøtø Nor og Hyllekrog-Rødsand, som er en del af Natura 2000-område 173 Smålandsfarvandet nord for Lolland, Guldborg Sund, Bøtø Nor og Hyllekrog-Rødsand.

Kort 1. Beliggenheden af husdyrbruget i forhold til nærmeste kategori 1-natur i Natura 2000-område 173.

De anbefalede tålegrænser for naturområderne er (jf. Fagligt notat fra DCE af 15-3-2024):
7230 Rigkær: 15 - 25 kg N/ha/år
9110 Bøg på mor: 10 - 15 kg N/ha/år
9130 Bøg på muld: 10 - 15 kg N/ha/år
9160 Ege-blandskov: 15 - 20 kg N/ha/år

Guldborgsund Kommune er allerede belastet med atmosfærisk kvælstof, der kan udgøre en trussel mod den beskyttede natur. Denne belastning kaldes baggrundsbelastningen og er ifølge tabellen "Total kvælstofdeposition 2022-2024" på Miljøstyrelsens MiljøGis til husdyrregulering 10,5 kg N/ha/år i området omkring kategori 1-naturområderne.

Den totale ammoniakdeposition fra den ansøgte produktion er i det elektroniske ansøgningssystem beregnet til 0,0 – 0,2 kg NH_3-N/ha i områderne med kategori 1-natur.

Kommunens vurdering
Da den totale ammoniakdeposition fra det samlede ansøgte anlæg i kategori 1-naturområderne ligger under 0,2 kg NH_3-N/ha/år, er det ikke påkrævet at vurdere nærmere på eventuel kumulation med andre husdyrbrug, da det højeste beskyttelsesniveau er overholdt.

Da det fastsatte beskyttelsesniveau for tilførsel af ammoniak er overholdt, vurderer Kommunen, at den ansøgte drift af anlægget ikke vil påvirke kategori 1-naturen og dermed udpegningsgrundlaget i det pågældende Natura 2000-område på en måde, der hindrer målopfyldelsen for området. Endvidere kan det ikke på et konkret eksperimentelt videnskabeligt grundlag dokumenteres, at ammoniakpåvirkningen fra husdyrbruget vil medføre en påviselig biologisk ændring af naturområdet, selvom beskyttelsesniveauet er overholdt.

Kategori 2-natur

Kategori 2-natur omfatter højmoser, lobeliesøer samt heder større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og som er beliggende udenfor Natura 2000-områder. For denne kategori gælder, at den totale ammoniaktilførsel på naturområdet ikke må overskride 1,0 kg NH_3-N/ha.

Det nærmeste kategori 2-naturområde er Borret overdrev, der ligger 6,8 km syd for husdyrbruget, se kort 2. Den totale ammoniakdeposition fra den ansøgte produktion er i det elektroniske ansøgningssystem beregnet til 0,0 kg NH_3-N/ha i naturområdet.

Kort 2. Beliggenheden af husdyrbruget i forhold til nærmeste kategori 2-natur.

Kommunens vurdering

Den totale ammoniakdeposition fra den ansøgte produktion på husdyrbruget på kategori 2-naturen overstiger ikke bekendtgørelsens beskyttelsesniveau for kategori 2-natur. På denne baggrund vurderes det, at det samlede husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig påvirkning med ammoniak af det nærmeste kategori 2-natur.

Kategori 3-natur

For kategori 3-natur gælder, at kommunen konkret skal vurdere følgende beskyttede, ammoniakfølsomme naturtyper uden for Natura 2000-områder, som ikke er omfattet af kategori 1 og 2: Heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, og ammoniakfølsomme skove.

Skov defineres som arealer, der er større end ½ ha og mere end 20 meter brede, og som er bevokset med træer, der danner eller inden for et rimeligt tidsrum vil danne en sluttet skov af højstammede træer, jf. skovlovens definition af skov.

En skov betegnes som ammoniakfølsom, når:

1) der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om ”gammel skovjordbund",
2) skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel "skovjordbund", eller
3) der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskovsarter, som er medtaget på listen over arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af skovlovens § 25.

Kommunen kan kun sætte vilkår, hvis det ansøgte projekt kan medføre en merdeposition på kategori 3-natur på mindst 1 kg N/ha/år. Naturområdet skal endvidere have en særlig regional eller lokal beskyttelsesinteresse og/eller en høj naturkvalitet.

Naturtypernes tålegrænse over for kvælstof fremgår af tabel 1.

Tabel 1. Naturtypernes tålegrænse for kvælstof. Kilde: Fagligt notat fra DCE af 15-3-2024.

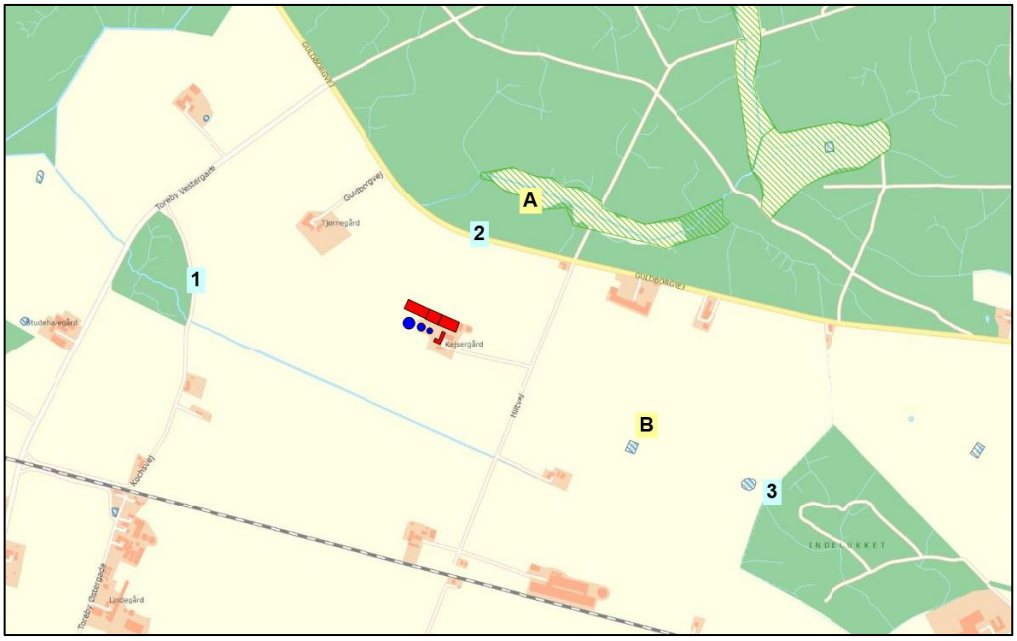
Naturtype	**Tålegrænse, kg N/ha**
Overdrev	6-20 (sure overdrev 6-10; kalkholdige overdrev 10-20; tørre skrænter 5-15)
Hede	5-15
Mose og kær	5-25 (højmoser 5-10; hængesæk og tørvelavninger 10-15; fattigkær og hedemoser 10-15; kalkrige moser, væld og rigkær 15-25)
Løvskov	10-15 (elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld 10-20)
Nåleskov	10-20

Baggrundsbelastningen med kvælstof er 10,5 kg N/ha i området, hvor husdyrbruget ligger jf. tabellen ”Total kvælstofdeposition 2022-2024” på Miljøstyrelsens MiljøGis til husdyrregulering.

I området omkring husdyrbruget på Hiltvej 4 ligger nogle naturtyper og skove, som er omfattet af kategori 3, se kort 3 og tabel 2. Merdepositionen af kvælstof fra henholdsvis den ansøgte drift og efter 8-års reglen er beregnet på kategori 3-naturen i det elektroniske ansøgningssystem. Ved 8-års reglen skal kommunen inddrage alle etableringer, udvidelser og ændringer, der er godkendt, tilladt eller anmeldt i løbet af de seneste 8 år i beregningen af merdepositionen.

Tabel 2. Oversigt over kategori 3-natur ved husdyrbruget.

Lokalitet	**Naturtype**	**Sårbare arter / natur**	**Beregnet merdeposition (nudrift)**	**Beregnet merdeposition (8-års drift)**
1. Skov vest	Skov	-	0,2 kg NH_3-N/ha	0,2 kg NH_3-N/ha
2. Hamborg Skov	Skov	Flagermus	1,3 kg NH_3-N/ha	1,3 kg NH_3-N/ha
3. Indelukket	Skov	-	0,1 kg NH_3-N/ha	0,1 kg NH_3-N/ha
A. Eng, nord	§ 3 eng	Majgøgeurt, flagermus	0,7 kg NH_3-N/ha	0,7 kg NH_3-N/ha
B. Vandhul, øst	§ 3 vandhul	-	0,2 kg NH_3-N/ha	0,2 kg NH_3-N/ha

Kort 3. Beliggenheden af husdyrbruget i forhold til nærmeste kategori 3-natur (lokalitet 1-3) og beskyttet natur jf. naturbeskyttelseslovens § 3 (lokalitet A og B).

De tre skove (lokalitet 1-3) vurderes at være ammoniakfølsomme ud fra, at der har været skov på arealet i lang tid, idet de alle fremgår af de høje målebordsblade fra perioden 1862-1899 som skov. Skovene har således en alder, hvor der er udviklet en karakteristisk bundvegetation for gamle skove. Den lille skov, som ligger ca. 560 m vest for Hiltvej 4, er en blandet løvskov. Hamborg Skoven ligger ca. 220 m nord for husdyrbruget. Skoven udgør et større skovkompleks, der ligger nord for Sundby ud mod Guldborgsund. Den del af skovområdet, der ligger nærmest husdyrbruget, er en bøgeskov med en bundvegetation af bl.a. hvid anemone, skovmærke, bingelurt og dunet gedeblad. Skoven Indelukket, der ligger ca. 920 m øst for husdyrbruget, er også primært en løvskov. Skoven er besigtiget i 9-8-2016 i forbindelse med godkendelsen af et andet husdyrbrug i området. I den del som ligger nærmest stald og lager, består skoven af bøgetræer med forskellig alder samt spredte ask og tjørn. I skovbunden vokser almindeligt forekommende arter i skov som f.eks. skovmærke, skovsyre, stor fladstjerne og enblomstret flitteraks.

Kommunens vurdering
Den ansøgte produktion på husdyrbruget må ikke medføre, at tilstanden i kategori 3-naturtyperne påvirkes negativt. Dette kan undersøges ved at sammenholde naturtypernes tålegrænse for kvælstof med den beregnede merdeposition med kvælstof fra det ansøgte dyrehold.

Da merdepositionen med kvælstof i kategori 3-naturen i lokalitet 1 og 3 er beregnet til mindre end 1,0 kg NH_3-N/ha, vurderes det, at der ikke sker en tilstandsændring i disse to naturområder, hvorfor der ikke skal stilles vilkår i forhold til disse kategori 3-naturområder.

I lokalitet 2, Hamborg Skov er merdepositionen (både nudrift og 8 års-drift) beregnet til 1,3 kg NH_3-N/ha. Da merdeposition på kategori 3-naturen er større end 1 kg N/ha/år, er der foretaget en undersøgelse og vurdering af, om der er grundlag for at stille vilkår. I den sydlige del af skoven mellem Guldborgvej (lokalitet 2) og den § 3-beskyttede eng (lokalitet A) er ikke kendskab til forekomsten af andre sårbare eller særligt følsomme arter end flagermus. Skoven er løvskov på denne strækning. Som det fremgår af tabel 1, er tålegrænsen for løvskov 10 – 15 kg N/ha. Som tidligere oplyst er baggrundsbelastningen med kvælstof 10,5 kg

N/ha i området, hvor husdyrbruget ligger, hvilket betyder, at den samlede belastning i skoven ved lokalitet 2 er 11,8 kg N/ha/år (lig merdeposition + baggrundsdeposition). Da den samlede belastning ligger inden for tålegrænsen for løvskov, vurderes det, at den ansøgte produktion ikke påvirker kategori 3-naturen i skoven ved lokalitet 2 væsentligt. Der er derfor ikke grundlag for at stille vilkår i forhold til merdepositionen af kvælstof i området med kategori 3-natur.

Beskyttet natur, der ikke er kategori-natur.
Ferske enge, strandenge og næringsrige søer/vandhuller er naturtyper omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, men som ikke er kategori-natur. I en afstand af ca. 370 m nord for husdyrbruget ligger en fersk eng i Hamborgskoven (punkt A på kort 3). Mod øst ligger et vandhul (punkt B) med en afstand på ca. 540 m til husdyrbruget. Merdepositionen fra den ansøgte produktion er mindre end 1 kg NH_3-N/ha i de to § 3-naturområder, se yderligere beskrivelse i afsnit 1.1.3. Det vurderes derfor, at den ansøgte produktion ikke vil medføre tilstandsændringer i nærliggende § 3-naturområder, og at husdyrbruget kan drives på stedet uden at indebære en væsentlig virkning på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 34 stk. 1 nr. 2.

1.1.2 **Natura 2000-områder**

Natura 2000-områder udgøres af habitat- og fuglebeskyttelsesområder, som til sammen danner et økologisk netværk af beskyttede naturområder gennem hele EU. I Danmark kaldes områderne også for internationale naturbeskyttelsesområder, og her indgår også ramsar-områderne. Der er 254 habitat-, 113 fuglebeskyttelses- og 27 ramsar-områder i Danmark.

Før der træffes afgørelse om tilladelse eller godkendelse efter husdyrbrugsloven, skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, jf. habitatbekendtgørelsens § 7 stk. 1. Princippet i beskyttelsen er, at der ikke i disse områder må foretages noget, som skader de naturværdier (naturtyper og arter), som ligger til grund for deres udpegning.

Hvis projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der, jf. habitatbekendtgørelsens § 7 stk. 2, foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Den fælles målsætning for de udpegede områder er, at de naturtyper og arter, som et område er udpeget for at beskytte, skal have en gunstig bevaringsstatus.

Nærmeste Natura 2000-område i forhold til stald og lager på husdyrbruget er område nr. 173 Smålandsfarvandet nord for Lolland, Guldborg Sund, Bøtø Nor og Hyllekrog-Rødsand, som på dette sted består af habitatområde 152 og fuglebeskyttelsesområde 86. Afstanden fra husdyrbruget er ca. 0,75 km til Natura 2000-området, se kort 1.

Natura 2000-området består overvejende af et marint areal. Landarealet udgøres af en mere eller mindre bred strimmel land langs det afgrænsede marine område. Strandenge med deres salttålende plantearter findes typisk som langstrakte bånd i kystlinjen. Bag disse, hvor kalkholdigt trykvand træder frem, optræder flere steder rigkær, og i baglandet, på morænejorden, af og til kalkoverdrev (jf. basisanalysen for Natura 2000-området). Udpegningsgrundlaget fremgår af tabel 3.

Tabel 3. Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område 173 (H152 og F86).

Udpegningsgrundlag for habitatområde H152 **Smålandsfarvandet nord for Lolland, Guldborgsund, Bøtø Nor og Hyllekrog-Rødsand**		
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Næringsrig sø (3150)
	Vadeflade (1140)	Brunvandet sø (3160)
	*Lagune (1150)	Kalkoverdrev (6210)
	Bugt (1160)	*Surt overdrev (6230)
	Rev (1170)	Tidvis våd eng (6410)
	Strandvolde med enårige planter (1210)	Urtebræmme (6430)
	Strandvolde med flerårige planter (1220)	Rigkær (7230)
	Klinter eller klipper ved kysten (1230)	Bøg på mor (9110)
	Enårig strandengsvegetation (1310)	Bøg på muld (9130)
	Strandeng (1330)	Bøg på kalk (9150)
	Forklit (2110)	Ege-blandskov (9160)
	Hvid klit (2120)	*Elle- og askeskov (91E0)
	*Grå/grøn klit (2130)	
	Klitlavning (2190)	* angiver prioriteret naturtype eller art
	Kransnålalge sø (3140)	
Arter:	Skæv vindesnegl	Damflagermus
	*Eremit	Gråsæl
	Stor vandsalamander	Spættet sæl
	Bredøret flagermus	

Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområde F86 Guldborgsund		
Arter:	Knopsvane (rastende)	Hvinand (rastende)
	Sangsvane (rastende)	Stor Skallesluger (rastende)
	Taffeland (rastende)	Havørn
	Troldand (rastende)	Rørhøg

I Danmark findes tillige 60 naturtyper (lysåben natur, skovtyper, søer, vandløb og marine naturtyper), der er omfattet af EF-Habitatdirektivets bilag I, som beskyttede i Natura2000-områderne. Flere af disse naturtyper er særligt truede (såkaldt prioriterede), hvilket medfører et særligt ansvar for beskyttelsen.

Nærmeste forekomst af terrestriske habitatnaturtyper indenfor Natura 2000-området er kategori 1-naturtyperne 9130 bøg på muld og 9160 ege-blandskov, som ligger ved Løgnor, se beskrivelse og vurdering i afsnit 1.1.1 og kort 1.

Kommunens vurdering
Den totale deposition af ammoniak fra den ansøgte produktion overstiger ikke bekendtgørelsens fastlagte beskyttelsesniveau for nærmeste ammoniakfølsomme habitatnatur i Natura 2000-området. Kommunen vurderer, at projektet på Hiltvej 4 ikke i sig selv påvirker disse naturtyper og dermed arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området.

Samlet vurderes det, at bevaringsstatus for arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område 173 ikke vil blive negativt påvirket, og dermed at det ansøgte projekt hverken alene eller sammen med andre planer og projekter i området vil påvirke Natura 2000-området væsentligt.

1.1.3 Bilag IV-arter og andre sjældne og/eller beskyttelseskrævende arter

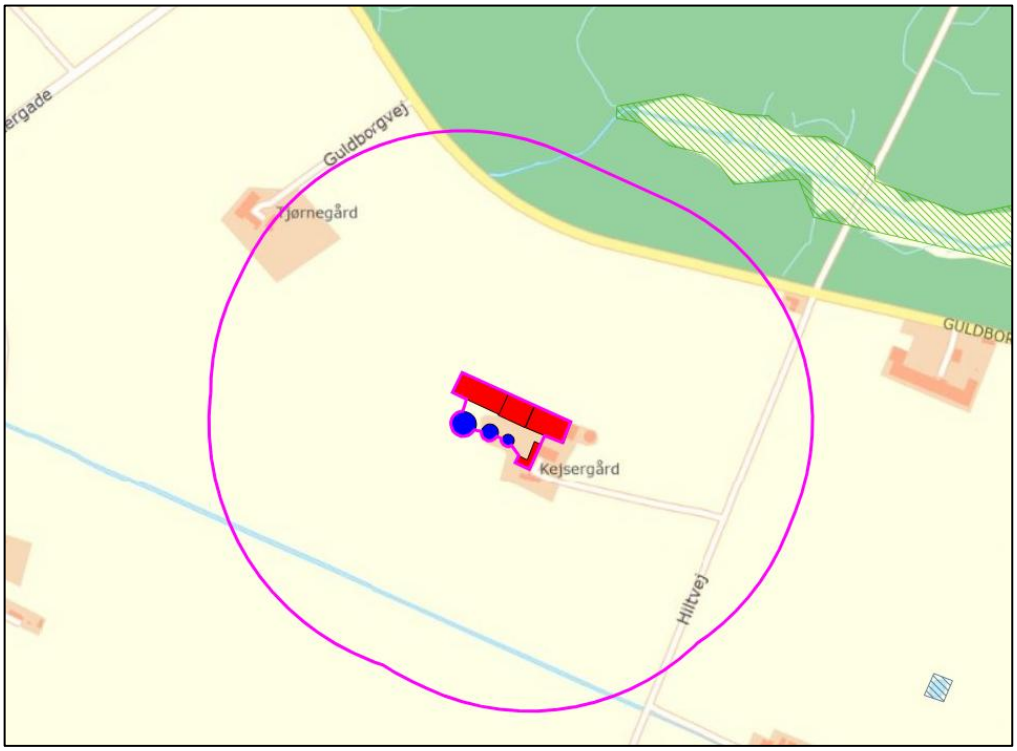
I Danmark findes der 76 dyre- og plantearter, der er omfattet af EF-Habitatdirektivets bilag IV (kaldet bilag IV-arter) som særlig strengt beskyttet i det naturlige udbredelsesområde ifølge direktivets artikel 12. I Guldborgsund Kommune findes sikkert, med stor sandsynlighed eller er tidligere fundet 25 dyre- og plantearter, som er omfattet af bilag IV (Tabel 4, sidst i dokumentet).

Beskyttelsen indebærer bl.a. forbud mod beskadigelse eller ødelæggelse af arternes levesteder og yngle- og/eller rasteområder. Ved godkendelse af projekter skal kommunen vurdere, om projektet beskadiger eller ødelægger yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for Bilag IV-arterne. Projektet kan kun godkendes, hvis der ikke sker beskadigelse eller ødelæggelse herunder gradvis forringelse af yngle- eller rasteområder jf. Habitatbekendtgørelsens § 11 og Naturbeskyttelseslovens § 29a.

Udover beskyttelseskrævende Bilag IV-arter skal ansøgningen vurderes i forhold til rødlistede og fredede arter. Bilag IV-arternes status i Guldborgsund kommune fremgår af tabel 4, sidst i dokumentet.

<u>Padder</u>

Det følger af Miljøstyrelsens husdyrvejledning at inden for en afstand på 300 m fra stald/lager kan depositionen af kvælstof henføres til punktkilden (stald/lager). Ved større afstande vil en påvirkning fra punktkilden (stald/lager) ikke kunne adskilles fra den diffuse forurening.

Kort 4. Beliggenheden af beskyttede vandhuller (blå skraveret signatur) ved husdyrbruget. Den pink streg angiver afstanden på 300 m fra stalde og gødningslagre.

Inden for en afstand af 300 m fra husdyrbruget er der ingen naturområder, som kan rumme bilag IV-padder, ligesom der ikke er registreret forekomst af bilag IV-padder inden for denne afstand, se kort 4.

Flagermus

Potentielle levesteder for flagermus findes i stalde, lader, træer m.m. En søgning i Danmarks Miljøportals artsdatabase viser, at der den 29-6-2022 er registreret 8 flagermusarter i Hamborg Skoven umiddelbart nord for husdyrbruget. Se desuden tabel 4, sidst i dokumentet med beskrivelser af bilag IV-arter. Ved projektet sker der ikke nedrivning af bygninger eller fældning af større træer.

Andre bilag IV-arter, sårbare eller fredede arter

Det vurderes ikke sandsynligt, at der inden for området findes andre bilag IV-arter end padder og flagermus. Endvidere er der ikke kendskab til forekomst af andre sjældne, sårbare eller fredede arter inden for området.

Kommunens vurdering

Da der ikke er potentielle levesteder for bilag IV-padder indenfor en radius af 300 m omkring Hiltvej 4, vurderes det, at udvidelsen på ejendommen ikke vil påvirke yngle- og rastesteder for denne artsgruppe.

Ved projektet sker der ikke nedrivning af bygninger, rydning af store træer eller lignende aktiviteter, der kan påvirke yngle- og rastesteder for flagermus. Det vurderes på denne baggrund, at projektet kan gennemføres uden at beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for arter af flagermus.

Tabel 4. Bilag IV arter i Guldborgsund Kommune, deres forekomst samt påvirkning

Art	**Udbredelse / lokalitet**	**Er særligt sårbar overfor**
Brandts flagermus	Registreringerne i Guldborgsund Kommune begrænser sig til fund omkring Gedsergård Arten findes på lokaliteter i Lolland Kommune.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes i huse (og træer). Overvintrer i kældre, miner m.v.
Damflagermus	Registreret omkring den nordlige del af Guldborgsund både på Lolland og Falster. En lille bestand, der jager i dette område.	Aktiviteter, der kan påvirke dens overvintrings- og jagtområder. Findes i huse og hule træer nær ved større vandflader, hvor den jager.
Vandflagermus	Almindeligt forekommende i hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens overvintringsområder. Findes i hule træer i nærheden af jagtområderne. Overvintrer i miner, kældre, brønde m.v. Jager over vandflader.
Frynseflagermus	En lokalitet i det østlige Lolland. Viden manglefuld.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Findes i hule træer, knyttet til skovområder. Overvintrer i miner, kældre m.v.
Troldflagermus	Almindeligt forekommende i kommunen med undtagelse af Nordfalster.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Findes i huse samt hule træer i ældre løvskov.
Dværgflagermus	Almindeligt forekommende i næsten hele kommunen. Er især knyttet til løvskovsrige områder.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Overvintrer i bygninger og hule træer.
Pipistrelflagermus	Findes på det sydligste af Falster. En lille bestand ved Gedser.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Findes i huse samt hule træer.
Brunflagermus	Almindeligt forekommende i næsten hele kommunen. Er især knyttet til gamle løvskove og parker.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- over overvintringssteder. Er knyttet til hule træer i løvskov.
Sydflagermus	Almindeligt forekommende i næsten hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes i bygninger. Stærkt menneskетilknyttet art.

Art	**Udbredelse / lokalitet**	**Er særligt sårbar overfor**
Bredøret flagermus	I 2002-2005 registreret ved Søholt og Hamborg Skov, Næsgård, Halskovvænge, Korselitze.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes i bygninger, kældre m.v.
Langøret flagermus	Nordøstfalster, Sydfalster, Midt- og Nordøstlolland.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Findes i bygninger og hule træer.
Markfirben	Muligvis forsvundet.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes på åbne, varme, solrige lokaliteter f.eks. vejskråninger, stendiger, kystskrænter og lign.
Stor vandsalamander	Almindeligt forekommende i hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Udsætning af fisk. Findes i lysåbne, ofte vegetationsrige, rene vandhuller.
Løgfrø	Sydøstlige Lolland samt Bøtø reservatet. Findes syd for Grønnegade.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Yngler i lysåbne, vegetationsrige, rene vandhuller. Raster på arealer med løs jord, hvor den kan grave sig ned.
Løvfrø	Evt. omkring Vigsnæs på Lolland og kysten øst for Kippinge på Falster.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes i lysåbne, lavvandede vandhuller, rent vand, rig undervandsvegetation. Raster i brombærbuske, tjørn, gedeblad, slåen m.v.
Springfrø	Almindeligt forekommende i hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Veje nær ynglesteder. Udsætning af fisk, ænder. Vandhuller uden fisk. Raster i bunker af sten og kvas i skove, levende hegn m.v.
Strandtudse	Vestlig side af det sydligste Falster samt Bøtø reservatet.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Veje nær ynglesteder. Findes i lavvandede, lysåbne, udtørrende vandhuller f.eks. på græssede strandenge.

Art	**Udbredelse / lokalitet**	**Er særligt sårbar overfor**
		Raster i åbne områder med lav vegetation f.eks. græssede strandenge. Graver sig ned i jorden.
Grønbroget Tudse	Nordøstfalster, Sydfalster, Midt- og Sydøstlolland. Har tidligere været ret almindelig på Falster, men den er gået stærkt tilbage. Findes omkring Store Musse	Ophør eller ændring af driften i ynglområder. Veje nær ynglesteder. Findes i lysåbne vandhuller med lav vegetation på brinkerne, og f.eks. markoversvømmelser. "Pionerart". Raster på land nær ynglevandhul f.eks. under sten, jordhuller.
Spidssnudet Frø	Almindeligt forekommende i hele kommunen. Registreret i Marielyst og Bøtø Plantage	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Veje nær ynglesteder. Findes i vandhuller og søer gerne i sammenhæng med anden natur (eng, mose). Raster i enge, sumpede områder nær ynglestedet.
Grøn mosaikguldsmed	Registreret i Korselitze Østerskov i 1912. Bør stadig eftersøges på egnede lokaliteter.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Yngler i søer og damme med Krebseklo.
Stor kærguldsmed	Horreby Lyng og Listrup Lyng.	Lever i mindre, brunvandede søer f.eks. næringsfattige tørvegrave. Beskyttede lokaliteter med sol og læ.
Lys skivevandkalv	Formentlig forsvundet. Registreret i 1975 i Horreby Lyng.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Lever i store og små søer med rent, klart - brunligt vand.
Bred vandkalv	Formentlig forsvundet. Registreret i 1976 i Horreby Lyng.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Lever i rene søer med klart eller svagt brunt vand og med bestande af større vårfluelarver. F.eks. skovsøer.
Eremit	Krenkerup Haveskov og Maltrup Skov på Lolland.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Lever i gamle løvtræer med smuldfyldte huller. I skove, parker.
Mygblomst	Tidligere registreret i Idalund Teglværk, Hanemose, Kartofte Mose og Radsted Mose. Seneste fund mindst 30 år tilbage.	Tilgroning, vandstandssænkning.